Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

NĂM THỨ 80
Số 5607

Ngày thứ bảy
10 Juillet 1937

Ngày mùng 3
tháng sáu (thiếu)
NĂM ĐINH-SỬU

Lục tỉnh tân văn

CHỦ-NHƠN: NGUYỄN-VĂN-CỦA

Mua báo xin trả tiền trước cho ông Nguyễn-văn-Của.
Gởi bài vở cho ông Lâm-văn-Ngọ.

XUẤT BẢN HẰNG NGÀY

BÁO-QUÁN: 57, Rue Lucien Mossard, 57 — SAIGON

Dây thép tắt: LUCTINH — Dây thép nói: 20.364

CHỦ-NHIỆM: LÂM-VĂN-NGỌ

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE № A9470

Thay mặt cho tòa báo bên Pháp-Quốc
COMPTOIR INTERNATIONAL DE PUBLICITÉ
9, Rue Tronchet — PARIS (VIII°)

GIÁ BÁO

Một năm..	12$00
Sáu tháng.	6.50
Ba tháng	3.50
Mỗi số.....	0.04

TẠI DINH ĐỐC-LÝ THÀNH-PHỐ SAIGON

Quan Thống-đốc và bà Pagès khánh-thành cuộc triển-lảm đồ nử-công

Lần nầy là lần thứ tư, ông Hoareau mời chúng ta đến viếng cuộc triển-lảm về đồ nử-công của các học sanh ông.

Hôm qua nầy tại dinh Đốc-lý cơ xí rực rở trang hoàng, ông Hoareau vui vẻ tiếp rước... làm cho chúng tôi hồi tưởng lại cuộc triển-lảm thế nầy ba năm về trước tại các lớp nhỏ hẹp ở trường học Dakao, nhưng mà sau rồi cái kết-quả cũng rất khả quan có thể nung thêm chí tiến-thủ.

Không bao giờ biết mệt, ông Hoareau ngoài những phận-sự ngổn ngan về chức giám Đốc trường sơ học Dakao, Thanh-Tra các trường thành-phố ở Saigon, ông lại đem hết tâm tư nghị-lực vào việc mở mang các trường chức-nghiệp tự tay ông gây dựng lên.

Quan Thống-đốc Pagès

Và mổi năm nhờ sự hoạt-động của ông có các tay cộng-sự sành sỏi giúp sức, các trường mổi lúc mổi thêm mở rộng và lớn thêm mải. Mổi kỳ triển-lảm đối với chúng ta là một dịp biểu dương sự tấn bộ của trường ấy. Các học-sanh của ông Hoareau biện giờ đả hoá là những tay thợ thuần thục. Và những công-nghiệp của họ trưng bày hiện nay tại dinh Đốc-Lý là một biểu-chứng rất tỏ rạng.

Mà người ta củng biết rằng ông Hoareau gắng sức làm cho ra vẻ vỉ-đại và mời quan Thống-đốc Pagès đến để khánh thành cuộc triển lảm tốt đẹp nầy.

Quan Thống-Đốc rất vui lòng nhận lời mời, bởi vì chính ngài, ngài củng chủ ý đến rất nhiều về các trường chức-nghiệp.

Sự vui ấy, người ta thấy lộ rỏ trên vẻ mặt phúc-hậu của quan Thủ-Hiến, khi ngài vừa bước vào phòng triển-lảm, mà cả thầy và trò đang nhao nhao chờ đợi.

Được ông Hoareau tiếp rước ông và bà Pagès đi viếng từ món đồ trưng bày.

Trước hết đến viếng gian hàng chưng quần áo trẻ nít. Các nử học-sanh trong trường bây giờ đứng ra lo bán, hình như các cô nử học-sanh lấy làm vui khoái mà thấy công-nghiệp mình chưng bày ra được nhiều khách quan chủ ý, nêu trên nét mặt cô nào cũng lộ một vẻ vui tươi, nơi môi đấp sẳn một nụ cười giản-dị ngây thơ.

Bà Pagès tỏ ý rất vui lòng, và bà có mua rất nhiều đồ đạc, như đẹ khuyến lệ chị em nử-học-sanh.

Kế đó ông Hoareau đưa quan khách qua bên kia góc phòng, ở đó người ta được ngắm những tấm nấp bàn thêu với những bàn tay tỉ mỉ tốt đẹp.

Chính bà Dupire cai-quản cái lớp nầy đặng giới-thiệu cho quan Thống-đốc và bà Pagès. Hai ngài rất khen ngợi bà Dupire, Các lớp dưới quyền cai quản bà Dupire có cả thảy 3 năm học.

Số học-sanh hiện giờ đến 5 3 trò, học hành rất tấn phát và chắc chắn.

Sau những năm tập học, thì các nử học-sanh đả thành các cô thợ may thợ thêu rất hoàn toàn họ có thể tự mình đứng ra gây dựng hiệu buôn hay giúp việc cho các hiệu.

Dầu cho cô nào không ra buôn bán, sự học ấy cũng cần ích luôn luôn trong gia-đình. Bởi vì học-sanh do trường của ông Hoareau lập ra đây là đều trở nên những bực nội trợ khéo léo. Các cô vẩn có công việc phải lo làm luôn hằng ngày, hơn là để đi đánh bài như phần đông đàn bà có ngày giờ nhàn rổi nhiều.

Quan Thống-đốc hỏi:

— Sự bán nầy có lợi khá không?

— Thì củng vừa đủ cho trường chúng tôi để mua vật liệu cần dùng cho học-sanh trong năm tới. Bởi trường chúng tôi có ngân sách nhỏ riêng và chỉ rán tự sống với nguồn lợi riêng mình.

Quan Thống-đốc cười. Bây giờ mới bước qua gian hàng dạy cắt do Nguyễn-phong-Tân cai quản.

Trước nhứt quan Thống-đốc Pagès tìm thấy cái áo mặc trong phòng cực kỳ tốt đẹp, ngài rất khen ngợi.

Mặc dầu cái lớp nầy mới gây dựng ra, mà các học-sanh đều tiến hóa rất mau. Áo sơ-mi quần dời, áo dài của họ chưng bày đều chứng rỏ sự kết quả tốt đẹp.

Người ta lại rất khen đến những giày và các thứ hàng vải do học-sanh trường Gia-định chế tạo và nếm thử nhiều thứ bánh ngọt rất ngon.

Quan Thống-đốc nức nở khen ngợi.

Kế đó có cuộc phát phần thưởng Cuộc lể vừa xong có cuộc biểu diển các tượng hình và các trò nhỏ ăn mặc lối tân thời.

Đến 7 giờ, phòng triển lảm gần đóng cửa người ta hối hả bán nhiều món với giá thật rẻ.

Xin nhắc rằng cuộc triển lảm nầy chỉ còn chiều nay nửa là hết.

GIỮA ĐÊM KHUYA KHOẮC TRÊN THỦ-ĐỨC

Một gian nhà bị bà hỏa thiêu hủy

Thủ-phạm âm-mưu đốt nhà nầy là một thiếu-phụ đã bị bắt và đã thú nhận hết các tội lỗi, cũng vì ghen tương mà ra

Hồi hôm nầy vào lúc 2 giờ khuya, tại làng Trường-Thọ (Thủ-đức), thình lình nghe tiếng trống mỏ nổi lên in-ỏi làm náo động cả vùng ấy, từ bé chí lớn người thì vác cây kẻ lại xách hèo, tưởng đâu là có kẻ trộm cướp vào. Nhưng ôi! vừa chạy ra khỏi nhà thì thấy lửa cháy đỏ hết một góc trời, kẻ la người hú chạy đến nơi ấy, dòm xuống sông thì nước chẳng có (bị bà thủy thâu hết) dành để cho bà hỏa tự-do hành-động.

Nhưng dân làng cũng ráng tìm chừng nơi có chút ít nước đặng tưới lên những nhà lân cận, và có một đều may hơn hết là trời yên tịnh nếu có gió nổi lên thì chắc ở vùng ấy phải bị một trận hỏa hoạn rồi.

Nghe đâu sự cháy nầy cũng vì một người đàn bà thù oán người chồng cả nên rình mò mấy đêm nay mới thi-hành thủ đoạn tàn ác ấy, và trong lúc ấy người nhà nghi nang nên rược theo tìm kiếm và bắt được hồi 3 giờ sáng đêm ấy và thủ phạm đã nhận ngay tội mình rồi.

Lời rao lấy cốt

Những mả ở về đất nhà-nước mua ở Phú-nhuận, đặng làm nối đường Mac-Mahon, phải lấy cốt lập tức.

Qua ngày 15 Juillet 1937 thì nhà nước sẻ lấy cốt để vào quách nhỏ có vẻ số để cho bà con dễ nhìn.

Quách ấy sẻ sắp vào cái Kim-tỉnh chung nơi đất làng Phú-nhuận, như sau có ai muốn xin phép chôn lại cũng đặng.

Giadinh, le 8 Juillet 1937,
P. l'Administrateur,
L'Ingénieur Chef de Subdivision,

Quan Toàn-quyền JULES BRÉVIÉ sắp trở về Saigon

Hôm qua, vào một giờ trưa quan Toàn-quyền Jules Brévié cùng các quan hộ-tùng đi viếng 2 miệt Banmêthuột và Koutum.

Và quan sát ở đây ít ngày rồi ngài củng sẻ trở về Saigon.

Vấn đề tiền chỗ chợ

Hằng ngày trên các báo, ta thấy thường xảy ra tin bất bình, xích mích hoặc hùng hiếp kiện thưa của đôi bên: bạn hàng và chủ chợ.

Ngoài ra, nếu ai có thì giờ rảnh, đi từ chợ nầy qua chợ khác, đi khắp hết chợ búa ở Nam-kỳ, tự nhiên sẻ thấy vô số đám cải cọ, lôi kéo, quăng tiền, đổ gánh và có khi đến nắm va la làng! trong mổi buổi mai, hay chiều nhóm chợ.

Lỗi bởi bạn hàng bán buôn cứng đầu, rít róng củng có mà quấy tại các anh chủ chợ — nhứt là đám chà-và — phách dóe, góp quá lẻ hoặc trơ trẻn chọc ghẹo cũng nhiều.

Các nhà chức-trách chắt cũng bực mình mỗi khi có xảy ra đám lôi thôi, rầy rà ở chợ-búa, xử, phạt! đăng quấy họ không nghe; đăng phải căng lên nước; rồi họ phao vu, trách móc nào là xử đoán bất minh, ăn lo, binh vị. Thế mà thỉnh thoảng họ lại ẩu đả, tranh biện nhau, rồi la làng! kêu linh!

Sở-dĩ có chuyện [illegible] như thế, xét nguyên-nhơn ra, tại bọn bạn-hàng mơ hồ không hiểu chắc giá tiền mình phải góp, và cái hạn-định mổi bưng, mổi gánh, mổi xe hàng hóa, phẩm-vật, hay hoặc mổi thước vuông nơi chợ là giá tiền chỗ thế nào!— Trái lại, bên phe chủ chợ, họ đấu giá, họ đọc Tarif, họ biết rỏ giá cả, họ thông thạo các hạng tiền chổ, song họ cứ giả-vờ, họ góp bướng lên, nhiều được cắt nào là mừng cắt nấy. Thế rồi bên nầy vì tánh keo-bẩn tiện tận, tiếc tiền; bên kia bởi lòng giả-vờ, tham lợi. Hai bên chỏi gàng nhau, mới sanh ra sự rầy rà, lôi kéo.

Chủ chợ có quyền góp tiền, cứ việc góp, mà củng phải làm oai-quyền hách-dịch chút đỉnh cho chúng kiên phục, đặng có góp lên.

Bạn hàng tự xét công-phu của mình làm cho được có thứ phẩm-vật ấy, và tự hiểu cần phải tiện-tặng kèo nài để đở bớt tiền chổ một đôi xu; lại lòng tự ái, cần phải biết trọng thân-thể, danh-dự mình, nếu bị chúng thị hùng hùng hiếp, xô đầy, phạm dụng tay chơn, hoặc xắc phách chưởi thề trù rủa!

Bởi bao nhiêu lẻ đó, mà sự xích-mích của đôi bên — nếu khi lở gây ra — thì không sao nhịn nhần được, phải gây cho tới... tới bót tới làng củng được, hay tới trầy mặt rách áo, đổ quang đổ gánh mới nghe.

Muốn giữ trật-tự cho đám bình-dân, thiết tưởng chánh-phủ cũng nên quan tâm mà giữ gìn luôn sự yên ổn hòa-bình giữa bọn bạn hàng và chủ chợ.

Chỉ nơi mổi nhà công làng hoặc poste và mổi chợ, quan trên truyền dán một tờ trác: biên rỏ giá tiền chổ các thứ phẩm-vật, các thứ hàng hóa. Mổi bưng rổ bao nhiêu, mổi gánh bao nhiêu, mổi xe bao nhiêu và mổi một thước vuông là bao nhiêu.

Như vậy rồi bên kẻ buôn bán họ sẻ biết giá nhứt-định mà góp: bên chủ tiền chổ sẻ tuân theo giá tarif mà đòi. Chẳng ai dám tiếc tiền nài nỉ, chẳng ai dám tham lợi. Hể đôi bên mà hiểu rỏ quyền-lợi và bổn-phận nhau rồi, lẻ tất nhiên sẻ thuận hòa êm-ái; — Vấn-đề tiền chổ chợ được phân-minh.

Hồng-Thanh.

Lời Tòa-soạn. — *Chánh-Phủ đã có ra lịnh buộc phải dán tờ giao kèo thầu tiền chổ (cahier des charges) theo mổi chợ luôn; có đều là tại những người thừa-hành phận sự không làm cho tròn, hoặc vì lẻ gì mà họ yểm ẩn không chịu dán ra cho thiên hạ coi đó mà thôi, chớ Chánh phủ không hề sai sót những mấy việc ấy bao giờ.*

THÊN CON ĐƯỜNG KIẾN-THIẾT

Chợ mới Namvang đá kiến-trúc xong

Tốn kém trên 500.000p. Quan Khâm-sứ đả đi viếng chợ mới rồi

Chợ mới đả kiến-trúc xong, công-cuộc hoàn-toàn. Thành-phố NAM-VANG phải hao tốn đến 500.000p. Trước kia giao-kèo giửa thành-phố Nam-vang với hảng S.I.D.E.C. đến ngày 5 Nov. 1937 phải cho hoàn tất, còn nếu hảng nầy làm rồi đặng trước kỳ hạng định thì thành-phố sẽ thưởng thêm một số tiền.

Ngày 27 Juin qua, quan Đốc-lý De Chicourt có tạm nhận cái chợ vừa cất xong trước kỳ hạng định theo giao-kèo với hảng S.I.D.E.C., vì vậy ngài mời quan Khâm-sứ ngày 8 Juillet đến xem lại, coi ngài sau nầy có muốn thay đổi gì chăng?

Tám giờ rưởi sớm mai, quan Đốc-lý De Chicourt, quan kỹ-sư thành-phố Gajean, đủ mặt quí ông hội-đồng và phóng-viên các báo, tại chợ, đang chờ quan Khâm-sứ Thibaudeau, thì ngài cũng vừa đến nơi với ông De Verdilhac viên bí-thơ của ngài. Bước xuống xe, có quan Đốc-lý và quan kỹ-sư thành-phố đưa thẳng ngài vào xem trong chợ, cắt nghĩa chổ nào để buôn bán những vật-thực gì.

Chợ nầy lớn, rộng rải, sạch sẻ, về sau những bạn hàng khỏi phiền lo sự lộn xộn, vì trong chợ đâu đó có xếp đặt có thứ tự lớp lang đàng hoàn.

Xem phía trong rồi ra ngoài xem trên nóc chợ, quan Khâm-sứ đều đẹp lòng cả, chỉ có chổ cửa đi vô chợ, phía trên có để hình hai con sư-tử, quan Khâm-sứ bảo gở bỏ đi, vì thường hình sư-tử trong xứ nầy người ta để theo chùa chiền là phải. Quan Khâm-sứ xem xong ngài kiếu từ quan Đốc-lý rồi lên xe trở về.

HỘI CỰU SANH-VIÊN CÁC TRƯỜNG SƯ-PHẠM ĐẢ TIẾN HÀNH

Sẻ có cuộc đại-hội tại Saigon

Anh em các Giáo-viên ở lục-tỉnh, nên lưu ý, tưởng chẳng có chi hân-hạnh bằng

Trong một buổi nhóm hội có tuyên bố rằng kể từ ngày 5 tới 15 Août tới đây nhơn dịp bãi trường, các anh em sanh-viên trường sư-phạm, bất luận củ hay mới, ở miệt lục tỉnh, đều đến dự được cả.

Mổi vị chỉ tốn chừng 10 đồng bạc mà anh em có thể lên ở chơi tại Sàigòn 10 ngày, có chổ ăn chổ nghỉ, lại được đi chơi mấy nơi danh-thắng, như Vũng-tàu, Long-Hải, Trị-An, v...v. được nghe diển-thuyết, được xem chớp bóng, được xem chơi các môn thể thảo Khứ hồi chỉ có nội số bạc ấy thôi.

Theo như tin bổn-báo đã có đăng sơ hôm thứ năm vừa rồi, thì nay chúng tôi xin tường thuật lại một buổi nhóm của Hội-cựu-Sanh-viên trường Sư-Phạm tại nhà quan huyện Nguyễn-văn-Trọng ở đường Albert 1er số 72 Dakao (vì ông nầy vẩn là hội-viên của Hội).

Nhơn trong buổi nhóm ấy, hội có thiết một tiệc rượu để chung vui với nhau và bàn tính cuộc tiếp đải anh em ở Lục-tỉnh sẻ lên chơi tại Saigon.

Hội có mời nhiều người tai mắt đến dự tiệc ấy, trước khi nhập tiệc, ông Hội-trưởng là quan Phủ Trần-thái-Nguyên có đứng lên tuyên bố rằng: «Ông lấy làm hân-hạnh mà được thấy chư quí quan rất có thạnh-tình đến dự tiệc ấy, trước hết ông xin cám ơn chư khách-quan rồi tiếp đó ông có bày tỏ cho chư khách-quan hay rằng Hội đả định lập một cuộc rất vui và hửu ích cho hết thảy anh em Giáo-viên khắp trong Lục-tỉnh Namkỳ mà hội đả tổ-chức trong kỳ nghỉ (Grandes Vacances) sẻ tới đây.

«Nghĩ vì các giáo-viên ở trong lục tỉnh lương bổng chẳng phải dư giả gì, cho nên phần nhiều trong lúc bải trường nghỉ lớn đây, họ chỉ cứ ở nhà, chớ không được đi đâu xa mà hưởng một cuộc vui hửu ích nào.

Muốn giúp cho anh em giáo-viên được hưởng cuộc vui hửu ích mà ít tốn tiền trong lúc nghỉ gần tới đây, nên Hội cựu Sanh-viên các trường Sư-Phạm có tổ-chức một cuộc hội hiệp hết thảy các giáo-viên khắp trong lục-tỉnh, ai muốn dự củng được.

Cuộc hội-hiệp ấy có thể giúp cho anh em được biết nhau nhiều và còn làm cho được tình đồng-nghiệp càng ngày càng thân thiện nhau hơn. Củng trong dịp ấy anh chị em lại còn được đi du lảm mấy nơi danh-thắng, đi hứng gió biển như: Vũng-tàu, Long-hải và lên coi Thát nước trên Trị-an v.v... mổi vị chỉ tốn có 10 đồng bạc, tính cả tiền khứ hồi từ lục-tỉnh lên tới Saigon mà được ở ăn tử tế và đi du lịch các nơi, được thấy nhiều đều chưa thấy; được nghe nhiều việc chưa nghe.

«Hội chúng tôi củng nhờ có ông Nguyễn-văn-Của hết sức tán thành và ông có tiến dẫn chúng tôi đến viếng quan Đốc-học chánh là ông Taboulet là phó hội-trưởng danh dự của hội, thì ông củng hết lòng sốt sắn ngợi khen cái chủ-nghĩa của Hội và ông cũng giúp cho Hội mau đạt được mục-đích, ông lại hứa cho Hội mượn nhà trường Sư-Phạm để làm chổ nghỉ ngơ cho anh em giáo-viên ở lục tỉnh về, (vì lúc ấy đả bải trường rồi, học trò về hết,) ông Taboulet lại còn hứa rằng ông sẻ lo làm cho có được một cái máy «Truyền-thinh vô-tuyến-điện» tại đó, để cho anh em giáo-viên mổi ngày được nghe đờn ca xướng hát cùng tin tức khắp trong thế-giới; và có những máy nói dạy nói tiếng Langsa cho trúng giọng.

«Hội chúng tôi lấy làm hân hạnh mà được quan huyện Ng-v-Của và quan Đốc-học-chánh Taboulet có lòng chiếu cố;

«Chúng tôi định lập cuộc hội-hiệp nầy kể từ ngày 5 Août tới ngày 15 Août 1937 nầy.

Chương-trình, còn chờ quan Đốc-học chánh Taboulet phê duyệt. Hiện nay ban trị-sự đả phỏng định như vầy:

Sáu giờ chiều bửa 4 Août: cuộc tiếp rước anh em ở Lục-tỉnh [illegible] trình diện cho biết nhau, và đọc thể lệ về cách ăn ở tại trường Sư-phạm trong 10 ngày.

Sớm mai 5 Août: quan Đốc-học chánh Taboulet đọc bài diển-văn khai-mạc.

Sớm mai 15 Août là ngày chót nhóm Đại-hội thường-niên, [illegible] ban trị-sự năm 1937-1938 và mổi tỉnh một ông thay mặt cho tại tỉnh.

Trong 10 ngày ở Saigon, [illegible] ngày đều có cuộc chơi vui lẩn sự học hỏi. Cuộc chơi Tennis, Football, Piscine, hát bóng, [illegible] cải-cách. Sự học hỏi: musée, [illegible] fice du Ritz, Office du tourisme, plantation, manufacture d'opium, Cofat, v. v... Tối nghe diển-thu[yết]. Ba lần du-lịch.

Vậy chúng tôi tưởng [illegible] em giáo-viên khắp [illegible] lục tỉnh, cũng nên dùn[g] [illegible] nầy đến dự cuộc h[ội] [illegible] ấy cho đông và cù[ng] [illegible] vào Hội cho nhiều [illegible] cho đông trí, hầu c[ùng] [illegible] lo với nhau, để m[illegible] những việc hửu [ích] [illegible] đường học-vấn c[illegible] tương lai, ấy là [illegible] cần ích hơn hết [illegible]

L.

TRÊN ĐƯỜNG CHẤN-HƯNG NÔNG-NGHIỆP XỨ NẦY

KHÁNH-THÀNH ĐẬP-ĐÁY

Khởi công làm đập từ tháng Novembre 1934, đến nay mới hoàn-thành, phải dùng 60 triệu thước khối béton và 25 ngàn thước khối đá, tốn phí hết 1.451.595 đồng — Rồi đây sẻ giúp cho 5 vạn mẫu tây ruộng của 2 tỉnh Hà-đông, Hà-nam cấy được cả 2 mùa

Bây giờ sáng hôm 8 Juillet quan Thống-sứ Châtel đả thay mặt quan Toàn-quyền Brévié lên chủ lể khánh-thành đập Đáy (đường Hanoi — Sontay). Lể cử-hành rất long-trọng, có đông đủ các quan chức Pháp, Nam hồi hưu và tại chức cùng các vị thân hào ở Hanoi, Hadong, Sontay cùng một vài tỉnh lân cận có giấy mời tới dự lể.

Năm giờ rưởi sáng hôm ấy, một chuyến xe lửa riêng chở gần 300 tổng-lý các hạt thuộc các tỉnh Ninh bình, Nam-dinh, Hadong tới ga Hanoi, rồi ở đây, đả có một đoàn ô-tô «buýt» đưa lên dự lể khánh thành đập Đáy.

Một ít quan chức về phía Bắc Trung-kỳ củng có giấy mời ra dự lể nầy.

Sau khi các quan khách tới đông đủ, quan Thống-sứ Châtel và ông chánh kỹ-sư vở Công-chánh Bắc-kỳ Bigeagne đều có đọc diển-văn nói về công việc xây đập Đáy.

Đoạn, ông Thống-sứ gắng huy chương cho các nhân-viên sở Công-chánh và hảng Dragages, là những người có công vào việc làm đập.

Sau đó, có mở thử đập cho mọi người xem, và các viên chức trông nom việc làm đập dẩn giảng cho mọi người hiểu về cái công dụng của đập nầy.

Nguyên Hadong và Hanam là 2 tỉnh rất rộng ở miền trung-châu xứ Bắc-kỳ, dân đều sống về nghề nông nghiệp. Ruộng nương tây liền khu, nhưng mặt ruộng cao thấp không đều. Sự cày cấy không tiện lợi, chỉ trông vào thiên thời, về mùa hạ có mưa mới cấy được, nên chỉ cấy được vụ tháng mười. Còn vụ tháng 5, năm nào nhiều mưa mới cấy được vớt vát chút ít Ấy là ở nơi cao. Còn ruộng chổ trủng, thì trái lại, lại bị úng thủy.

(Coi tiếp qua bên trương sáu).

Nghề trồng bắp về miền đất đỏ tỉnh Baria

Hồng-Thanh viết

Từ bốn năm nay, bắp có giá, tuy có khi lên khi sụt; nhưng sánh theo hồi cách bốn năm năm về trước bắp đỏ: 0$80 một trăm — một trăm bắp phải 33 chục, mỗi chục 10 trái — còn bắp trắng: 1$ thì giá bắp hồi nầy kể củng dể chịu thật. Một trăm kilos bắp hột phơi khô khan bán được từ 6p.50 tới 7p. Như thế ai lại không bảo rằng các địa chủ sẻ khá lắm, khá có phần hơn các ông điền-chủ bán lúa mỗi giạ — double décalitres — từ 0p.40 tới 0p.45. Theo các làng miền đất đỏ tỉnh Baria, nhà nước — thuộc sở canh-nông — có truyền cho hương-chức lập bản thống kê cho biết số sào mẫu đất trồng bắp; tiền thuê nhơn công, và số thâu huê lợi. Tuy mỗi làng các viên chức đều có làm y theo lịnh dạy, song thiết tưởng đúng với sự thật, thì chưa đúng được một trăm phần trăm. Là vì các ngài chức việc làng vẫn quen tánh định phỏng nói chừng, chẳng có thì giờ để xét kỹ lưởng; bởi vậy phần nhiều các bản thống kê về bắp mỗi làng mổi khác nhau.

Duy có chúng tôi — vốn sanh trưởng về miền đất đỏ, ở chổ sản-xuất bắp, lại đả từng vất vả với nghề trồng bắp — là có thể nói thật trúng được về nghề trồng bắp để hiến bạn đọc một thiên tiểu điều tra:

Về khoản xuất: một khu rừng chồi hoang vu, muốn khai phá trồng bắp, trước tiên phải cốt phá sạch sẻ, gom đống lại ung đốt, rồi dọn những chà nhánh còn sót lại mà đốt cho kỳ hết; đoạn mới cuốc lổ bỏ giống xuống... Làm như thế gọi là làm rẫy — kẻ nào sực hằng chẳng đả, không trâu bò, cày xới mới làm cách nầy — tính bổ-đồng mỗi mẫu đất: cốt phát: 30 công; gom đốt: 5 công; cuốc lổ và tỉa 15 công. Tính chung lại 50 công nghĩa là hết 15p.00 — tính 0p.30 một công — đấy là chưa kể tiền làm cỏ lại, khi bắp mọc cao lối bốn tấc tây.

Muốn cho bắp tốt đều hơn, và đất làm được nhiều mùa, thì sau khi cốt phát, gom đốt; Người ta lại đào chặt những gốc cây — bất cứ lớn nhỏ — cho hết, rồi cày lật đi trở lại ba, hoặc bốn bận — nếu đất tranh thì lại phải cày xới tới năm, sáu bận — mới kéo hàng tỉa được. Nhơn công đánh gốc phải tốn gấp đôi công đốt phát; tuy đở được công cuốc lổ, song tốn công cày mỗi mẫu từ bảy đồng tới tám đồng.

Còn công tỉa thì củng bằng như nhau: đất cày và rẫy. Nói qua công làm cỏ, mỗi mẫu đất phải hai chục công, nếu đất cỏ nhiều và tranh dày, tốn tới 25 công củng có. Tính ra — công làm cỏ rẻ hơn chỉ 0p.25 mổi ngày — một mẫu

(Coi tiếp qua bên trương sau)

NHÀ IN NGUYỄN-VĂN-CỦA

57, Rue Lucien Mossard

Saigon

Có in to Cử của làng hình nhiều màu rất khéo. Giá rẻ

Trong vùng đất — Việt —

Thợ nguội bị thợ mộc chém một búa

Giađịnh. — Tên Điều thang Khéo, 34 tuổi, ở làng Xuân-hiệp (Giađịnh) chuyên nghề thợ nguội ở một hàng nọ ở Cầukho.

Gần chỗ Khéo ở, có tên Trọng làm thợ mộc, cũng giúp việc một hãng với Khéo mướn nhà ở gần.

Tối thứ hai 5 Juillet, Khéo đi làm về nhà vào 9 giờ nghe vợ học lại rằng ở nhà có chuyện xích-mích rầy lộn với Trọng.

Lành chớ Khéo vọt miệng chưởi Trọng ở bên nhà, Trọng nghe bèn ra miệng chưởi lại.

Rốt cuộc 2 người mới ra sân đấu sức với nhau. Trọng liệu cự không lại Khéo bèn hạy vào nhà xách 1 cái búa nhảy ra chém bổ vào tay rải Khéo một búa thật nặng.

Khéo đã được chở vào nhà thương Giađịnh còn Trọng đã bị bắt giam.

∴

Một người đàn-bà bị dây đèn quấn

Giađịnh. — Đêm hôm kia, một trận mưa trút nước làm cho dây đèn điển giăng chỗ công viên kế bên dinh quan chủ-tỉnh Bà-chiểu đứt mà không ai hay.

Sáng sớm hôm qua vào 4 giờ rưỡi thím Lê-thị-Dương 43 tuổi, ở Ngã năm gánh đồ ra chợ Bàt-hộ bán tới đây mới ngồi xuống bàn mà nghỉ.

Lúc sắp sửa đi, thím thấy một khúc cũi khô nằm trên cỏ gần lối đó nên bước tới lượm. Không dè, tại chỗ nầy có một sợi dây đèn đứt nên lúc thím ại nó quấn nhằm thím chết cứng một chỗ không la lối gì được cả.

May lúc đó có một người đàn-bà khác đi qua thấy vậy mới la lên.

Thầy đội Sơn đương lo rình kẻ gian nhơn ở gần đó hay được mới chạy tới và báo 2 người lính Mạnh với Kinh chạy đi báo tin cho người thợ đèn hay.

Anh thợ đèn tất-đật chạy tới nhà hơi khóa hơi lại, bởi vậy mà thím Dương mới khỏi thác oan.

Nếu chẳng có chị đàn-bà ... và thầy đội Sơn hay kịp ... tánh mạng thím Dương ... còn.

NAMKY

Kết quả « trận hồn-ngươn »

Giađinh — Trong một số báo trước chúng tôi có thuật vụ gánh hát « Tân-Thinh » diễn tuồng « Tôn-Tẫn với Hải-Triều đấu phép, lập trận Hồn-ngươn »

Anh Các lãnh phần đốt pháo màu, nghĩa là hóa phépdùm cho hai tiên ông đó, sơ sẩy đèn dồi bị pháo bực cháy phỏng cả mặc mày với ngực.

Sau mấy ngày nằm tại nhà thương Gòcông, anh Các cùng một thầy đờn nữa được đem lên nhà thương Bàchiểu cứu cấp.

Chúng tôi có đến viếng 2 người đó trong khi ấy, và thấy bịnh tình anh Các nặng quá, chúng tôi đã tỏ ý bi quan giùm cho số phận của anh.

Thật quả, anh Các đã trúc linh hồn rồi.

Nghe như trong khi anh lên nằm tại nhà thương Bà-chiểu thì ông chủ gánh « Tân-Thinh » không có phụ giúp tiền bạc chi hết.

∴

Cũng tại thèo lẻo

Giađịnh. — Cậu Nguyễn-văn-Hê, 16 tuổi, ở làng Tân thới thượng, trước đây ở chung một nhà với một anh em bạn tên Bạch.

Lúc sau nầy Hê có chuyện xích mích với Bạch rồi hai đứa ra ở riêng

Tối thứ hai 5 Juillet vừa rồi, đứa ở của Hê lại nhà tên Bạch thèo lẻo học chuyện Hê nói xấu Bạch sao đó mà đến 9 giờ đêm ấy Bạch lận lưng một con dao hiệu « con chó » đón đường Hê đâm cho cậu ta một dao ở mặt một vít khá sâu.

Hê trì-hô lên, lăng xóm chạy tới bắt Bạch và lo chở Hê vào nhà thương Giađịnh điều trị.

Thương tích Hê không lấy gì làm nặng.

Hàng « Kim-Thanh »

Mua bán vàng và bạc

số 23, đường Schrœder

SAIGON

Mua bạc đồng cũ giá nhứt cao

Một đứa cháu khó kiếm

Cholon. — Vào 6 giờ chiều hôm thứ ba, 7 Juillet, ở đường Charles Thomson, gần bót tâm Địa-phương có xảy ra một vụ cháu đâm chú trọng thương.

Số là tên Lâm-văn-Năm ở chung một nhà với tên Lâm-văn-Thiện là cháu ruột kêu Năm bằng chú.

Hôm vừa rồi Thiện có ăn cắp của một người bạn thân của cậu ta một cái quán lãnh rồi đem về mượn giấy thuê thân của tên Năm đem đi cầm.

Việc đổ bể ra, Năm hay được bèn kêu Thiện lại rầy sao có mượn giấy thuê thân của mình mà làm xấu như vậy. Thiện đã chẳng biết lỗi thì chớ còn sân si cự lại với Năm.

Tức mình Năm liền tống cho Thiện mấy bạt tay và bồi thêm mấy đá nữa.

Thiện đã không chịu nhịn chú mình thì chớ, lại còn chụp một con dao bàn đâm vào hông trái Năm một dao lút trọn lưỡi!

Năm bèn la làng lên được một tiếng rồi té xỉu xuống đất nằm bất tỉnh, ruột đổ có nùi và máu phun ra lai láng.

Người lối xóm hay được chuyện nầy chạy tới tri-hô lên, lính tuần thành đến bắt Thiện và lo chở Năm vào nhà thương Chợ-rẫy cứu cấp.

Thương tích của Năm nặng lắm. Từ hôm anh ta vào nhà thương tới giờ vẫn nằm bất tỉnh mê-mang luôn.

Chưa rõ quan thầy sẽ cứu Năm được qua khỏi cơn nguy kịch nầy chăng?

∴

Hai đứa bé uống phạm thuốc chết một lượt

Thuđầumột. — Hồi 2 giờ rưỡi trưa ngày 5 juin, đi ngang qua nhà gát (Maison de garde) ở Ngả-năm chợ Lái thiêu đều thấy thấy 2 đứa nhỏ ở đó lối 6, 7 tuổi chết nằm sòng sượt ở đó.

Theo lời thị D... khai với nhà Chức-trách thì rõ ra là hai đứa trẻ vô tội kia có chứng đau bụng vì bị sên lãi và vì nhà nghèo không tiền mua thuốc, thị mới vạc vỏ cây sầu đâu là thứ trị sên lãi mà sắc cho chúng uống. Chúng uống vô thì say nằm lu-bù mê-man, thị tưởng chúng ngủ.

Mãi ngót sau hai tiếng đồng hồ thị thấy trên bụng chúng nổi gò cục lên và chúng muốn ọi mửa ra. Sợ hoảng nên thị mới kêu xe đem chúng vào nhà thương, chẳng may đi chưa tới nơi thì chúng đã trúc hơi thở cuối cùng.

Thật đáng thương cho 2 đứa nhỏ vô phước kia, chúng nó đã chết rồi mà khuôn mặt còn tươi lắm.

Xác 2 đứa trẻ vô tội kia đã được an táng.

BACKY

Bị vu là hãm hiếp con dâu, ông già Tô tự tử chết

Thái bình. — Nguyễn ông già Nguyễn-đình-Tô ở xã Đông-tâm (Kiến-xương) năm nay đã gần 60 tuổi, trong gia-đình không được thuận hòa, thường xảy ra những chuyện to tiếng, cũng vì người nàng dâu là Ng.-thị-Hoát ương ngạnh Cha chồng và nàng dâu rất ghé nhau. Rồi thị Hoát sanh sự với ông già Tô, bỏ về nhà cha mẹ đẻ phao lên rằng bị cha chồng toan hãm hiếp.

Vì chuyện đó mà ông già Tô buồn bực, liều mình uống thuốc độc chết. Khi ông uống thuốc độc người nhà không biết, mãi đến lúc vật vã mới biết thì đã muộn.

Hay tin, lý-dịch đến làm biên bản trình ông phủ sở tại. Không biết các nhà đương chức đối với vụ nầy ra sao?

HÃY DÙNG THỬ

SAVON

Tàu quay mũi va phải chiếc thuyền chở dầu săng và dầu hỏa bị đắm

Ninh-giang. — Một chiếc thuyền đinh to chở 15 thùng dầu săng và 700 thùng dầu hỏa của Cie Asiatique des pétroles ở Haiphong về tới bến sông Ninh-giang tối hôm 29 Juin. Họ định sang hôm sau sẽ chuyển lên kho. Vào hồi 3 giờ sáng hôm 30 Juin bỗng nhiên thuyền bị chiếc tàu của hãng Sauvage ở Nam-định đi Haiphong định ghé vào bến va phải. Thuyền chở dầu bị đắm, các thùng dầu nổi trôi lềnh bềnh trên mặt sông. Một chiếc thuyền chở cát đậu sau thuyền dầu cũng bị tàu va nhẹ nên mũi thuyền chỉ bị vỡ thôi.

Nguyên do chỉ vì trong khi tàu đang quay mũi bị sức nước chảy mạnh quá trôi cả tàu nên mới va vào thuyền dầu.

SPORT

Thuốc vấn tại đây có mùi thơm của thuốc bên Tây

Ngon hơn thuốc của các ngài thường hút

5 *xu một gói 20 điếu*

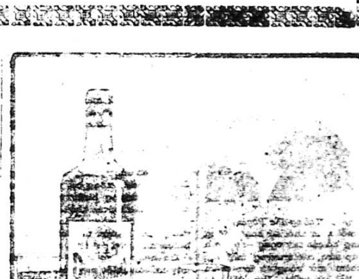

ĐẠI-LÝ ĐỘC QUYỀN

Compagnie Optorg — ROBIN

Giang hồ kiếm hiệp

火燒紅蓮寺

Hỏa thiêu Hồng-liên-tự

Nguyễn-Chánh-Sắt: dịch thuật.

HỒI THỨ SÁU MƯƠI BA

Phiêu-Sư bị phản đòn ...
... nhạc-lộc phối tự đốt lấy mình.

(Tiếp theo)

... i - Dung nghe ... hình như đã có ... đều là không thấy mặt, phần thì trong lúc bỉ thông, nên nhớ cũng không ra. Vừa muốn hỏi lại thì người nọ đã bước tới gần mà nói rằng: « Tôi đây là Liễu-trì, nhờ lão huynh cứu tôi lúc nọ, nhơn vì thầy tôi dạy tôi ngày rằm tháng 8 nầy, giờ tý phải đến ở tại phía trước cửa Vân-lộc-Cung mà chờ thầy tôi.

Ai ngờ là tôi mới vừa tới đây thì lại thấy lịnh-sư-huynh đã làm được một việc rất khó làm, không ai làm được; thiệt là qui biết dường nào! Vậy thì từ đây bọn-ta là những người học đạo cũng nên lấy cái gương của lịnh-sư-huynh đó mà làm giám gi... ấy là một việc đáng kính đáng mừng lắm ... 1 ... lão-huynh lại bị thương khóc lóc mà làm chi: nhơn cái đêm mà tôi bị nạn đó, tôi có nghe lịnh-sư-huynh đã nói rõ ràng: nhưng mà lúc ấy trong lòng tôi vẫn còn nghi hoặc, vì đã có 3 nẻo sanh-lộ sẵn đó, có sao bỏ hết mà không đi, lại tìm tử-lộ mà đi, nên tôi cho là nói dễ mà làm không dễ.

Ai ngờ à bây giờ thân-nhân của tôi xem thấy đã rõ ràng; thiệt là . . . . »

Liễu-Trì mới nói tới đó, bỗng nghe trên núi có tiếng kêu mình và nói lớn rằng: « Liễu-Trì, nhà-ngươi thân-nhân đã thấy rõ rồi chưa?

∴

HỒI THỨ SÁU MƯƠI BỐN

Luận; giới-luật, Kim-... kia truyền đạo;
Trị ... Lạc-thần-Đồng bái sư.

Liễu-Trì nghe kêu giựt mình, chừng nghe rõ lại mới biết tiếng thầy mình là ông Lữ-tuyên-Lương; liền lên tiếng đáp rằng: « Kẻ đệ-tử thân nhân đã thấy rõ ràng rồi.. »

Lâm tấn-Thạch và Châu-qui-Dung ngạt nhiên, đồng hỏi một lượt rằng: « Ai đó vậy? »

Liễu-Trì chưa kịp trả lời thì ông Lữ-tuyên-Lương đã đứng trên đỉnh Phi-lai-Thạch mà cười rằng: « Chẳng có ai đâu lạ; ta đây là bằng-hữu của thầy nhà-ngươi mông ơn thầy nhà ngươi rất có thạnh tình mà cứu nạn cho đồ đệ ta lúc nọ, gi dạy đồ-đệ ta đem tin về, mà nói với ta. Tuy là đồ-đệ ta mới thấy ta đây, chớ chưa kịp nói chi với ta, song mấy lời của thầy nhà-ngươi nhắn đó ta đã biết trước hết rồi. Bây giờ ta cũng cậy lại hai ngươi, hãy về mà thưa lại cho thầy của hai ngươi rõ ràng: Lấy theo đạo-hạnh cao siêu như Khai-bồ Hòa-Thượng vậy mà còn chưa dám tự cư là Khai-phái Tổ sư thay!

Nhưng phải biết rằng không phải là vì bổn-lãnh chưa đủ, nên không đáng làm Khai-phái Tổ-sư mà hưởng những hương-hỏa của ngàn đời muôn kiếp về sau đâu, ấy chẳng qua là tại người không có phước-phận lớn, thì dầu cho có thần-thông quảng đại, pháp-lực vô biên đi nữa, cũng không đáng mà làm Khai-phái Tổ-sư; ấy là lời trung-cáo của ta nói cho thầy nhà ngươi biết đó. Chớ như tên đồ-đệ của ta mà không biết tuân thủ giới luật đó là ta chờ cho đến ngày mà tội ác của nó đầy đủ, rồi ta sẽ trị tội nó hẳn, quyết chẳng dung thứ nó đâu. »

Lúc đương nói chuyện thì trời đã hừng sáng, Châu-qui-Dung biết ông ấy là Lữ-tuyên-Lương, nên cứ dạ dạ vâng lời, chớ chẳng dám nói chi. Còn Lâm-tấn-Thạch vẫn là gốc dân Miêu, tánh chất nóng nảy, bình sanh chàng-va thuở nay vẫn được cả dân Miêu trong động tôn sùng bái phục đã quen, nên chàng-va cũng có cái tánh tự cao một chút; trừ thầy của chàng-va là Phương-thiệu-Đức ra; thì bất luận là ai va cũng chẳng coi ra gì hết.

Còn nữa)

Nghề thuốc Tây với chị em

Một giờ tiếp chuyện với Bác-sĩ Lê-v-Huê

Hôm ngày thứ năm ấy...

Tám giờ buổi mai, chúng tôi đã chực sẵn ở biệt xá ngài. Năm phút qua, mười phút qua, ngót gần một tiếng đồng hồ, đợi cho hết thân chủ, chúng tôi mới xin vào hầu Ngài tiếp chuyện.

Chúng tôi soạn K. H. P. T. lên nhờ ngài một vài câu chuyện về phụ-nữ vì chúng tôi sẽ ra một số đặc biệt về phụ-nữ..

Bộ người phốp pháp với cái nước da ngăm ngăm tuổi ngoại tứ tuần, ông Đốc-tơ Huê nhoẻn một nụ cười và cùng chúng tôi bắt đầu câu chuyện.

— Tôi rất vui hầu chuyện cùng anh em.

Thưa Đốc-tơ, nhờ ngài cho chúng tôi rõ nguyên nhơn làm cho phần nhiều chị em phụ-nữ ở giai cấp ít ưa dùng thuốc Tây và hiện tình những người đến nhờ ngài chữa, bịnh do tại đâu?

— « Ông nên biết người Annam mình thường thường có tánh khinh thường căn bịnh cho nên nhiều người hay chết một cách rất bất ngờ. Đau cho thật nặng mới đem đến cậy Thầy còn qua loa chút ít bỏ qua mà chẳng để nhiều cái bỏ qua đáng tiếc ấy có hại hết không biết bao nhiêu sanh mạng rất oan uổng. Nhiều chị em, nội trợ cho một gia-đình vì cái ít học mà nhiều khi làm hại cho gia-đình không ít. Con đau chạy lại chữa. Chữa vừa hết là thôi, vài ít ngày đứa bé phát trở bịnh lại rồi chết. Cái chết tức... đổ tại lời Thầy không hay.

Từ đấy họ sanh mối ác cảm với Thuốc Tây, họ không tín nhiệm tới thuốc Tây thế không ưa thuốc tây nữa. Đó là một lẽ.

Từ xưa đến nay, gia đình annam ta bị trói buộc trong vòng lễ giáo rất nghiêm khắc. Một câu « Nam nữ thọ thọ bất thân » đủ làm cho đàn bà ta ít chịu tới Đốc-tơ, vì cách xem mạch, tìm thuốc mỗi mỗi về y học tây phương đều khác hẳn của đông phương, nhưng chúng ta cũng nhìn nhận rằng từ năm bảy năm trở lại đây, có lẽ bị trào lưu thế giới lôi cuốn, nên phần đông chị em đến Đốc tơ rất dạn dĩ hết e lệ rụt rè như trước nữa.

— Đây cũng là một điểm tiến hóa của phụ-nữ, ta nên mừng, vì họ đã nhận thấy cái trách nhậm ở gia-đình và cái bổn phận ở xã-hội không còn phải « khuê môn bất xuất » nữa.

Họ hết e lệ, họ hết sụt sè, họ dạn dĩ khi tiếp xúc với xã-hội. Ta nên mừng thật, nhưng cái mừng kia ta phải nhượng lại cái buồn nầy là chị em tới Thầy Thuốc không bao giờ chịu nói thật. Họ hay gạt lắm, nói hoảng xiên, dấu dím chỗ nọ đàng kia v... v...

— Có lẽ họ muốn thử cho biết Thầy hay dở?

— Họ lắm, họ càng thử theo lối nói gạt ấy họ cũng phải mất thì giờ nhiều và tốn tiền của thêm. Tại đây tôi có thân chủ người đàn bà Pháp không phải ít. Họ tốt lắm thành thật lắm muốn cho ông rõ tôi xin thuật chuyện của một thân chủ cho ông thấy chỗ thật tình của họ. Hai vợ chồng anh Tây... nọ đau đến nhờ tôi chữa. Người vợ vào, sau khi tôi xem mạch xong, hỏi qua loa đôi ba câu là chị ta khai hết căn bịnh vì sao từ đầu chí cuối và lập tức ông chồng kể hết chứng bịnh cho tôi nghe.

Đàn bà Annam ta không phải thế, ai đời họ « đau lậu » rõ ràng, mình coi mạch xong nói họ, họ không chịu lại trở đi, trở lại làm cho mình phải thất công năm ba lượt. Chữa họ hết, về nhà ông chồng truyền lại cho họ một mớ vì trúng lậu nữa. họ trở lại, mình nói họ bị ông chồng truyền nhiễm phải chữa luôn cả hai vợ chồng như anh Tây trên kia mới hết được, họ lại không nghe, không chịu rằng bị chồng truyền nhiễm, cho rằng ông chồng tử tế v... v... họ chỉ đau huyết trắng thôi! đau tử cung sơ sơ thôi!

— Có lẽ tại họ dốt không biết cái hại vì truyền nhiễm chăng?

— Họ dốt đã đành mà nói không nghe, cứ kiếm chuyện nói gạt cho Thầy phải nhọc lòng với họ, mất ngày giờ nhiều vô ích quá.

— Hoặc họ mắc cở vì cái « chứng bịnh mắc cở » ấy?

(Coi tiếp trang năm)

GIA-CHÁNH

Cùng em Ngọc Lan,

Mới đây chị có tiếp được thơ em gởi lên thăm chị và có tỏ cho chị hay rằng việc nhà của em cũng được an ổn như thường, chẳng có đều chi lạ; duy có lịnh-từ lúc nầy không được mấy giỏi, giấc ngủ không được yên, bụng không biết đói, dung-nhan một ngày một ốm, khí-sắc càng bữa càng suy; em vẫn thường hay kiếm thuốc kia thuốc nọ, mua về để cho thiếm dùng; nhưng cũng không thấy hiệu quả chi hết.

Nên em lo sợ hằng ngày, không biết thuốc chi hay, đặng có mua cho thiếm uống.

Đều ấy là tại em không hiểu cái nguyên lý cho rõ đó thôi. Phàm hễ nhơn thân mà tráng-kiện, là nhờ có khí-huyết đầy đủ, nên hễ huyết tốt thì tứ chi bá thể thảy đều nhờ có huyết-dịch tư nhuận mà khoẻ khoắn tinh-thần.

Chớ nếu trong mình khi hư huyết suy rồi, thì tự nhiên phải xanh xao gầy ốm, ấy là lẽ thường, chớ chẳng có đều chi lạ.

Vả lịnh-từ năm nay tuổi đã lớn rồi, khi huyết đều suy, nếu bổ dưỡng không được trúng cách thì tức nhiên phải sanh nhiều bịnh; chớ không phải là xanh xao gầy ốm mà thôi đâu.

Vậy khi em được thơ của chị đây rồi, thì em phải mau mau gởi thơ lên cho nhà thuốc **Nhị-Thiên-Đường** *ở Chợlớn, mua thứ thuốc* **«Tráng-thể Bổ-huyết-tinh»** *mà cho thiếm uống cho được năm bảy ve, rồi sau em cứ mua* **Huyết-trung-Bửu** *cũng của nhà thuốc* **Nhị-thiên-Đường** *mà cho thiếm uống cho thường thì tự nhiên thiếm sẽ được ăn ngon ngủ kỹ, mạnh giỏi sống lâu; ấy là một cách trị bịnh già là những người khi hư huyết suy như thiếm vậy, thì là hay nhứt đó em:*

Thôi, em hãy nghe theo lời chị, mau mau gởi thơ mua mấy thứ thuốc ấy cho thiếm dùng. Luôn một dịp nầy chị cũng chỉ thêm những cách nấu nướng cho em, cho đủ rồi sau chị sẽ dạy em thêm những công việc khác.

∴

Cá Lỗ ngư ăn với bơ đen

(Morue au beurre noir)

Ngâm cá và luộc cho chín, lột da bỏ đi, rồi để trong nước cho còn nóng luôn.

Sau bắt cái chảo (poêlon) lên, thắng bơ (beurre) cho vàng (có hơi muốn đen một chút, rắc persil với tỏi đã bằm sẵn vào, rồi chế vô một muỗng giấm, với cá đã trong dĩa, rưới bơ ấy trên cá, rồi dọn lên ăn.

∴

Cá Lỗ-ngư chiên

(Morue frite)

Bỏ cá vô nước mà ngâm trong lúc đương ngâm cá đó, thì phải xắt một củ hành tây với ít tép tỏi. Xắt cá ra từ miếng, sau bắt cái chảo (poêlon) lên, đổ dầu ăn vào nấu cho sôi, bỏ cá và hành vô mà chiên cho vàng, rồi sẽ bỏ tỏi vô và rắc chút tiêu, khuấy trộn cho đều, hễ nghe chừng tỏi vừa bay mùi thơm thì trút ra liền, đừng để tỏi cháy hết ngon) rồi rắc persil bằm sẵn trên cá và dọn lên ăn.

∴

Cá Lỗ-ngư ăn với sốt nhà hàng

(Morue à la maître d'hôtel)

Cũng ngâm cá và luộc trước cho sẵn, sau làm sốt nhà hàng, vớt cá còn nóng bỏ vào trong sốt rồi nặn nước chanh vào và dọn lên ăn.

∴

Cá-Lỗ-ngư nấu sốt provençale

(Morue à la provençale)

Ngâm cá và luộc cho chín, rồi xé ra cho nhỏ, sau bằm persil, củ hành và hành é-sa-lốt với tỏi, bỏ hết trong một cái chảo dài bằng đất mà có tráng sành, lại gọt vỏ một trái chanh, xắt ra cho mỏng mà trộn với chả cá; rồi bỏ bơ vào trộn bết cho đều, sau đúc vào lò mà hấp cho đến khi chín là dọn lên ăn.

∴

Cá Lỗ-ngư hấp

(Morue gratinée)

Ngâm cá và luộc cho chín, sau xé nhỏ ra bỏ trong cái chảo tròn bằng đất có tráng sành, rồi trộn bột bánh sữa (fromage gruyère) với chút bơ vào; rắc tiêu với persil bằm sẵn vào, trộn hết cho đều. Sau rắc bột thinh bánh mì trên mặt; lại nhểu thêm ít giọt bơ ở trên bột thinh, rồi đem hấp trên lửa dưới lửa.

Có người luộc thêm vài ba củ khoai tây, rồi xắt ra từ miếng mà trộn với cá Lỗ-ngư và bột bánh sữa mà hấp. Làm vậy ăn cũng ngon.

∴

Cá Lỗ ngư chiên với khoai tây

(mourue sautée aux pommes de terre)

Luộc cá và khoai cho chín rồi xé cá ra từ miếng bằng ngón tay cái, khoai cũng chẻ ra làm tư. Sau bắt cái chảo (poêlon) lên, nấu mỡ hay dầu ăn cho sôi, bỏ khoai và cá vô với một củ hành tây chẻ làm sáu; chiên chung hết cho vàng, sau hết phải rắc tiêu, với tỏi và persil đã bằm sẵn, xóc trộn cho đều, hễ tỏi vừa bay mùi thơm thì trút hết ra dĩa và dọn lên ăn.

Có người lại cắt thêm hai ba trái cà tô-mách (tomate) nặn hột hết cho sạch, rồi bỏ vô mà chiên với khoai và cá cũng ngon.

∴

Cá Hà-răng xông khói

(Harengs saurs)

Bên xứ ta không có thứ cá nầy, chỉ có bên tây người ta xông khói cho khô, như cá sấy ở Namvang vậy, rồi gởi qua bán cho ta mà thôi

∴

Cá Ha-răng nướng

(Harengs grillés)

Phải ngâm trong nước trước cho nó bớt mặn, sau vớt ra lau cho ráo nước, lấy dầu ăn thoa hai bên cho khá khá, rồi nướng hay là chiên tùy ý.

Cá chín rồi dọn lên ăn với khoai luộc hoặc ăn với củ hành lùi, hay là dầu giấm với bột cải (moutarde) được hết.

Cá Ha-răng ăn theo đồ nguội

(Harengs en hors-d'œuvre)

Lựa ít con cá (Ha-răng) bỏ đầu bỏ đuôi, rồi bỏ vô nước ngâm trước cho được một giờ, sau vớt ra lột da và rỉa xương cho sạch, rồi thoa dầu ăn hai bên cho khá khá, để trên cái giường bằng sắt (gril) mà nướng cho chín rồi sắp vào trong dĩa.

Luộc vài cái trứng gà cho thiệt chín, rồi bằm riêng cho nhỏ, tròng trắng để theo tròng trắng, tròng đỏ để theo tròng đỏ; phải bằm một củ hành tây cũng cho nhỏ, và bằm chung lá hành ta với persil cho khá khá. Rồi bỏ từ khóm theo chung quanh cá hễ một khóm tròng đỏ trứng gà, thì một khóm persil, rồi kế đó thì một khóm tròng trắng trứng gà và một khóm củ hành bằm.

Cứ sắp như vậy cho đều, rồi dọn lên ăn với dầu giấm.

Thôi, em tập làm mấy món nầy đi rồi sau chị sẽ chỉ thêm

NGUYỄN-THỊ-HỒNG-VÂN
Tânđịnh

Thiên hạ đồn

Muốn dùng hột Xoàn ời thật tố nên đến tiệm: Ba-Quan là chỗ mài hột Xoàn mới khéo nhứt.

Mua hột Xoàn mới Ba-Quan được sự tín cậy, không khi nà chết nước đổi màu, có thể dùng như Xoàn Tây.

Hột xoàn mới Ba-Quan chỉ bán tại tiệm Ba-Quan (58) Rue Vannier, Saigon, Chợ-cũ, N° Téléphone 21.476.

5$ = 10.000 đồng

Khi nào có việc cần kíp xin hãy nhờ vị pháp-luật-cố-vấn chuyên môn Phan-v-Thiệt chỉ về đủm cho: thưa kiện, vợ chồng, cha con, gia tài, hương hoả, vân vân. Mỗi lần chỉ tốn 5$, nếu có làm đơn từ thì từ 10$ sắp lên.

Ở xa xin viết thơ nói rành và gởi mandat cho:

Monsieur Phan-văn-Thiệt
Chủ nhiệm báo « Thế-Giới »
N° 45 Rue Aviateur Garros Saigon.

GIỮA XÃ-HỘI HIỆN THỜI

Nên sanh con nhiều không?

của Mlle Hương-Thanh dịch-thuật

Vấn-đề nầy là một trong những vấn-đề đã làm chảy không biết bao nhiêu mực, đã làm cho dư-luận của quần-chúng lân-tiến sôi-nổi một cách say-sưa.

Theo như câu của chánh-trị, và theo sự phát-triển của tổ-chức kinh-tế nên các cường-quốc đang phân vân với bài toán khó giải, trên kia.

Cơ-khí và số sản-xuất thặng-dư đã làm cho cả thế-giới đều rúng-động, hơn nữa lắng không-khí chiến-tranh cứ lảng-vảng mãi chỉ chờ cơ-hội để nổ bùng ra, đã gieo vào óc quần-chúng Pháp cái mầm e-ngại, âu-lo.

Thân một đứa bé ra chào đời nó sẽ là một người để tiêu-thụ hay một tên dân thất-nghiệp? Dân-số càng ngày càng tăng, hiện tượng ấy là điềm báo trước một cơn giặc giã hay bão-dâm cho một sự hoà bình! Hai thuyết ấy đang chạm trán nhau và phân vân khi lưu hành quyển « Hãy xem chừng bọn sơ sanh » của Paul-Reboux. Nhưng mà có nhiệt tâm với sự tăng dân số của dân-tộc Pháp đều cực lực phản đối quyển sách ấy...

Vấn-đề nầy rất quan-trọng, hơn nữa lại thuộc về chị em ta, cho nên chúng tôi lấy công-tâm đăng lại ra đây cho chị em độc-giả xem những tài-liệu dùng làm lợi-khí cho hai phái.— Chúng tôi đã phỏng-vấn người « bị buộc tội » ông Paul Reboux, và một trong những người « buộc tội » Thống Soái L. Borie, Giám-đốc cơ quan quốc-gia liên-hiệp để bài trừ sự tuyệt-tộc.

Thống Soái Borie nói với chúng tôi:

Ngài tiếp chúng tôi một cách niềm-nở trong phòng giấy của ngài ở vùng Saint Honoré.

Ngài cả-quyết, tuyên-bố ngay với chúng tôi:

« Cơ-quan quốc-gia liên hiệp chống với sự tuyệt tộc sở dĩ bày ra là để che chở cho một lý tưởng « Lý tưởng bảo tồn dân-tộc ». Trải bao nhiêu năm tháng cơ-quan ấy đã phấn đấu theo lực lượng quần chúng để Chánh-Phủ luôn luôn ghé mắt đến số phận của những gia-đình đông con và tìm đủ phương-châm khuyến-khích sự sanh sản.

Kết quả rất mỹ mãn. Thêm lúc nào cơ-quan ấy cũng tìm cách lật-tẩy những đều có phương hại quan hệ đến sự tuyệt-tộc của chúng ta.

Lạ vì trái với ông Paul Reboux đã nói (nước Pháp không sút dân số như người ta đã lầm tưởng.) Sự tuyệt tộc thấy rất rõ ràng và rất đáng lo. Đầu tiên, nó rất đáng quan tâm về phương diện mồi ngon vậy.

Tôi cả quyết mà tuyên bố nếu năm 1914 nước ta có được 54 triệu dân thì hẳn Đức-quốc đã không dám hành hung rồi.

Bởi vậy, từ năm 1896 nếu dân số ta không sụt thì chúng ta đã có thêm hơn ba triệu linh hồn để chống giữ bờ cõi. Ở trường-hợp nầy trận giặc chắc quyết không thể dây dưa, hay không thể có ở thời gian giặc-giã.

— Thưa ngài, theo như người ta nói những nước nào, ít dân đều được sống trong cảnh hoàn toàn sung sướng và trái lại sự thặng dư về dân số chỉ thêm nhiều dân thất-nghiệp, sự đói khổ câu ấy đúng chăng?!

— Không hợp-lý chút nào cả. Ta hãy lấy Áo-quốc làm thí-dụ, vì nước ấy trên chiếc thang sanh sản cứ đi xuống mãi. Ngay ở đô-thành Vienne, một ngàn sản-phụ chỉ sanh được có 280 đứa bé gái để duy-trì sự sanh-sản sau nầy. Hẳn có đã thấy rõ ràng sự thiếu hụt ấy. Nghĩa là những lý-luận để làm nòng-cốt cho thuyết của ông Reboux, không được hoàn-mỹ vậy, vì nước Áo đã nhận thấy sự khổ sở kia rồi.

Tôi cũng có thể cho có một vài tỉ dụ ở ta. Ngay nơi quận Lót, số dân sụt xuống chỉ còn có phân nửa nơi ấy bày ra cái thảm trạng tuyệt tộc, đất hoang, ruộng vườn không ai săn sóc.

Cứ lấy trung bình mà kể ta phải rùng rợn trước cái đối tượng của hai con số sanh và tử: 2 đứa bé chào đời, là đối với ba người xuống lỗ. Và cách đây vài cây số ngàn ta tìm thấy cảnh tượng khác ngay: lúa mọc dầy đồng, vườn tược sum sê những cây, trái, đường sá đông đúc.

(Còn nữa).

MANUFACTURE SAIGONNAISE DE CARRELAUX & MOSAIQUES
Société d'Exploitation des Etablissements
BROSSARD MOPIN

Kỹ nghiệp
đăng lập từ năm 1900
số 3 đường Lucien Laneuville
CHOLON SAIGON

Gạch bông tốt thượng hạng, nhiều kiểu mới rất xinh đẹp làm bằng Xi-man đủ thứ màu và các vật dụng đều ở Pháp quốc lại.

Xin mời quí vị đến xem, kiểu gạch bông mới hay, đẹp lắm. Giá bán hạ xuống rất nhiều. Xin viết thư hỏi bản giá mới Bon-hiệu sẽ gởi cho.

Dây-thép đã lắc (Adresse télégraphique) MANUFACAMO — SAIGON

VÔ RA THÔNG THẢ hàng ở đường L. Lacouture — Cholon, gần trại lính tập ở ma

Ai muốn dùng thuốc Tây mới, tốt hạng nhứt? Ai muốn có người bào-chế thật kỹ càng các toa thuốc của quan Độc-Tơ:

VẬY XIN QUÝ VỊ ĐẾN TẠI:

pharmacie franco-asiatique

PHÁP-Á DƯỢC PHÒNG

RUE DES MARINS, 219 — CHOLON

Tại đó sẽ có ông PHẠM-HỮU-HẠNH sẵn tốt hạng Bào chế sư, tiếp rước qui vị một cách mạn-mãn và vui-vẻ

Thuốc mới và tốt nhứt-hạng, giá lại rẻ.

Qui vị ở Lục-Tỉnh gởi thư đến mua thuốc, thì nhớ gởi tiền lông thì hành; giá thuốc tính rất mới nhẹ lại không tính tiền cước phí.

ĐÔNG-PHÁP NGÂN-HÀNG

ĐƯỢC HƯỞNG ĐẶC ÂN CỦA CHÁNH PHỦ LẬP RA NĂM 1875
Hồi mộ danh vốn 120.000.000 quan

Vốn đông tất: 125.000.000 quan
Vốn tồn trữ tới ngày 31-12-32: 125.000.000 quan.

HỘI QUÁN: 96, Bd Haussmann PARIS (VIIIe)

Chủ tịch Hội-đồng cai-quản: M. Rene THION DE LA CHAUME
Tổng Giám-đốc: M. PAUL BAUDOUIN

Tên dây thép tắt: INDOCHINE

CÁC CHI-NGÁNH VÀ ĐẠI-LÝ

TRUNG-HOA	ĐÔNG-PHÁP	CÁC XỨ KHÁC
CANTON	SAIGON	BANGKOK
FORT-BAYARD	BATTAMBANG	
HANKEOU	CANTHO	DJIBOUTI
HONGKONG	HAIPHONG	
PÉKIN	HANOI	NOUMÉA
SHANGHAI	HUÉ	PAPEETE
TIENTSIN	NAMDINH	
YUNNANFOU	PNOMPENH	PONDICHERY
	QUINHON	
	TOURANE	SINGAPORE
	VINH	

GIAO THIỆP KHẮP CÁC NƠI TRÊN THẾ GIỚI
Làm đủ các công-việc ngân-hàng và buôn bán đổi chác
CHI-NGÁNH Ở SAIGON — QUAI DE BELGIQUE
R. C. Bx 1

CHO MƯỢN TỦ-SẮT

Cỡ các tủ-sắt tính mỗi phân	Thời hạn và giá tiền mướn			
	1 tháng	3 tháng	6 tháng	1 năm
Nhỏ 18 × 26 × 50	2$00	3$50	5$00	10$00
Trung 18 × 52 × 50	4.00	7.00	10.00	20.00
Lớn 38 × 52 × 50	7.00	10.50	15.00	30.00

PHARMACIE PRINCIPALE
SOLIRENE

M. HEUMANN
SUCCESSEUR
SAIGON

TỰ-NAM
1865
BA ĐỜI
CÂU DÙNG
THỨ THUỐC
HIỆU NÀY

NGƯỜI BẠN VIỆT-NAM BIẾT NGHĨA-VỤ

Phải quyên giúp quỹ làm lễ kỷ-niệm nhà đại văn hào J. B. P. Trương-vĩnh-Ký

Đã nhiều lần các báo đều ở nơi đến nhà văn hào mà kỷ niệm hiệp của người đến nay vẫn còn và giúp ích rất nhiều cho sự tiến hóa của dân chúng.

Vậy chúng ta hãy rang giúp vào cổ động cho cuộc lễ kỷ niệm đăng cử hành một cách long trọng cho xứng đáng với những công-nghiệp vĩ-đại của nhà đại văn hào.

Hãy gởi tiền đến các nhà báo nhờ chuyển giao San mỗi khi nhận đặng tiền các báo đều đăng phương danh các nhà báo hiệp. Gắng lên anh chị em đồng bào!

Qui ngài ở Lục-tỉnh lên Saigon chơi có đi Thủ-Đức ăn Nem, xin mời vào

SUỐI

GÒ-XOÀI

nay đã chỉnh đốn lại thành một cái « Tiên-cảnh »

NEM, CHẢ GIÒ, CHÁO GÀ v v

CLINIQUE MÉDICALE
Góc đường Hooper và Albert 1er, lại DAKAO (Saigon)
Téléphone: n° 296

DOCTEUR **PHAN-TẤN-THIỆT**

Ex assis ant en dermato syphilligraphie à l'Hôpital St-Louis Paris
Ancien médecin in attaché aux services de Darsonvalisation créés par le Ministère de l'hygiène pour la lutte antivénérienne

Áp dụng suất bịnh giá rẻ và phòng thượng hạng mát mẻ ấm tánh. Có nơi để thử máu, đàm, nước tiểu, nước ốc, xét vi-trùng bằng kính hiển vi. — Có chỗ riêng để rọi điện (radio diagnostic) và chữa bịnh bằng quan tuyến (darsonvalisation, ondes courtes).

Trị các chứng bịnh và chuyên-trị các chứng bịnh đờn-bà bịnh đau gân đau xương, bịnh huyết liệu kinh niên

CHUYÊN TRỊ BỊNH THẦN TÀI

Docteur NGUYỄN-VĂN-TIỀN, áp bằng khoa vệ-sanh cả ni-trăng, số nhà 52, đường Chasseloup Laubat, SAIGON

Chuyên trị số chứng bịnh mà nhớ là bịnh ngoài da mụng, sẩy, ung-thư, vết tích v. v. và bịnh về máu máu thương mal chiến mầu v. v. và bịnh đường tiểu tiện, nong đái, lậu khan tiếng, yếu sức v. v. và bịnh của phụ-nữ (hoch đới, đường kinh không đều và đau đớn, đau tử cung, v. v.)

Ông đã nhiều năm kinh-nghiệm sẵn các bịnh nhơn rất các chứng bịnh trên đây.

Mỗi ngày ông đều khám bịnh sáu toa. Chủa-nhựt và ngày lễ thì hưu sớm mai.

Ông cũng có dùng điện để trị bịnh nữa.

HO LAO

Chớ nên thấy ho thường mà không lo điều trị, nếu để lâu sẽ thành ra ho lao.

Phải trị lập tức khi mới ho sơ bằng thuốc PULMOGENINE, ho, bốn lần mỗi ngày. Một muỗn canh với một chớt nước trà, sẽ đặng hiệu nghiệm. đã trừ đặng ho và bớt phổi.

PULMOGENINE là một thứ thuốc trị bịnh ho rất thần hiệu.

Hỏi người bịnh nào đã dùng thuốc PULMOGENINE rồi thì sẽ rõ sự hiệu nghiệm của nó.

PULMOGENINE VỀ LỚN GIÁ 1$50

Có bán khắp nhà thuốc tây.

CHÁNH HÃNG: Pharmacie Centrale J. HUS. 1884 201, Rue Catinat Saigon.

CÁC CÔ CÓ EM!

Hãy cho các em nhỏ của qui cô ăn sữa đặc, có đường

NESTLÉ

HIỆU

CON CHIM

Là một thứ vật thực rất lành, rất bổ và dễ tiêu hóa

Hàng NESTLÉ số 35 đường Mac-Mahon có sách dạy nuôi dưỡng con nít bằng chữ Quốc-ngữ của Bác-sĩ VIDAL — Quí Bà quí Cô muốn dùng xin hỏi tại hàng sẽ gởi tặng.

Chúng tôi ở trong số mấy người đã - dào kinh-tế kháng-hoảng

Thời nay, biết bao nhiêu người nghèo tận đến mấy người thất-nghiệp, đều có thể theo học với mấy lớp dạy bằng giấy thư-tín cần chăng tôi, bởi vì chúng tôi đã công dạy rất nhọc nhằn sẽ chúng tôi vững-rất sẽ sự trễ học-phí. Các ngài khỏi phiền-phức tới lui lần mướn bởi vì chúng tôi sẽ gởi đến tận nhà các ngài, theo nhà thơ. Học với phương-pháp cần chăng tôi, các ngài sẽ thấy tiến-tới nhiều hơn học với thầy, tại chỗ. Thiệt là lạ quá! Phải nhưng mà có thật như vậy, vì bằng ngân học-sanh đã nói được tiếng Pháp một cách dễ-dàng. Các ngài hãy tìm như họ, và ngay bây giờ đó đến

Pierre Roussel

à Chi-hòa, près de Saigon

mà hỏi thăm và cho biết các học sẽ nào. Xin đánh theo thơ 5 xu cước để trả lời

Chúng tôi đồng-thời đã xuất-bản Tôi tập đọc chữ Pháp, cần tây, giá 0$60, cước 0p.15; Tôi học tiếng Pháp số 1, 1p.10, cước 0p.30; số 2, 1p.50, cước 0p.25; mua chung 2 quyển và cước 2p.25.

Tôi tập nói tiếng Pháp 0$90 số 1 và số 2, 0p.45, cước 0p.15

Có trở bán ở Saigon, Charmet Ngô-văn-thanh-Long, 7, 161 Bis, 181; ở Cholon, Lan-Khoan; 246, rue des Marins.

DÂY BẰNG
Cho các Viên-Quan

Bổn-hiệu có tiếp đặng bản Pháp mới gởi sang các thứ dây bằng (*é-harpes*) cho viên-quan như Bố-phủ, Phủ, Huyện, Cai-tổng hạng-nhứt, hạng-nhì, hạng-ba, Hội-đồng địa-hạt, và Ban-biện Phủ-tổng.

Vì mỗi thứ có vài bà cái mà thôi nên Bổn-hiệu xin các qui ngài nào có cần dùng thì viết thơ liền cho Bổn-hiệu mà hỏi giá. Bổn-hiệu sẽ hồi âm cho qui ngài biết.

Nếu chậm trễ Bổn-hiệu bán hết thời phải đợi cả năm bảy tháng nữa bên Pháp mới có gởi qua thêm.

Xin qui ngài lưu ý.

Imprimerie de l'Union,
NGUYỄN-VĂN-CỦA
84, rue Lucien Mossard
SAIGON

HÃNG BẢO-KÊ

HIỆU
La Providence et
L'Industrielle du Nord
ÔNG BOY-LANDRY
Làm Đại-lý 17, Place du Théâtre, 17 — SAIGON

Hãng Bảo-kê nầy chuyên lo bảo-kê cho những xe-hơi, phá cửa, phố và hàng-hóa cho anh em. Những người ở Saigon, Cholon hoặc ở trong Lục-tỉnh mà chịu bảo-kê với hãng nầy, nếu gặp lúc rủi ro hư hại việc gì, thì hãng sẽ bồi thường một cách rất mau lẹ vô cùng. Xin anh em lưu-ý . . . . . .

CÓ BÁN TẠI NHÀ IN NGUYỄN-VĂN-CỦA

Manuel de l'infirmier

CỦA ÔNG
NGUYỄN-VĂN-KHẢI
MÉDECIN INDOCHINOIS DU CADRE LATÉRAL

Giá mỗi cuốn 2$50

Cho mướn máy đánh chữ, đủ thứ hiệu máy

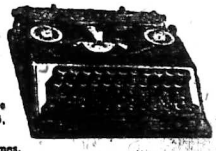

CHUYÊN-MÔN
Sửa máy đánh chữ, và porte plume réservoir và đồng-hồ, và compteur kilométrique.

Làm biểu hiệu các hội, insignes.

Bán quanjbài, Hội-tế các hàng

Đại-Lý:

Bán máy đánh chữ hiệu HERMES BABY, chữ tây giá 80$00, chữ tây và quốc-ngữ 90$00. — Bán máy chữa bịnh ho lao phổi, chữa lấy một mình, rất dễ tiện. — Bán xe máy nhiều hiệu tối tân. — Bán sổ và bán lẻ. — Khắc con dấu, mộc-bài, cẩm-thạch. — Khắc bình bằng ốc sa-cừ, vỏ đồng, vỏ đá

ĐỖ-NHƯ-LIÊN.
91 et 110, Rue d'Espagne, Saigon
Téléphone 21.676

Nghề thuốc Tây với chị em

(Tiếp theo trương ba)

— Dầu cho gì gì đi nữa, ông Thầy thuốc nào có khác chi mấy ông Cố đạo. Cứ nói thật với họ đi rồ, cái sự nói thật ấy sẽ bị giữ bí mật luôn vì là «Bí mật nhà nghề» chớ.

— Thường những bịnh ông chữa tại đây nguyên nhơn nó do...

— Tại truyền nhiễm hết 95% lận, là lấy số thân chủ của tôi đây, mà phụ-nữ mắc phải bịnh phong tình đấy. Tôi chữa một cách tối tân không cần chích thuốc gì cả! Vì bí mật, giữ đề làm ăn tôi không tiện công bố cho ai biết cả, vì tôi còn cần phải sống với cái sự phát minh trong bóng tối ấy. Ngày kia, chưa biết ngày nào, tôi sẽ đưa ra cho nhơn loại biết.

Truyền nhiễm là một nguyên nhơn mà vấn-đề vệ-sanh lại là một nguyên nhơn cốt yếu hơn nữa. Với Annam minh, mình nên thành thật công nhận đi, là phần đông chưa hiểu vệ-sanh là gì cả. Nhà thì cất theo lối xưa, không khí trong sạch không đủ cho mọi người nhà hô hấp, buồng làm kín mít, một cái giường không biết bao nhiêu người nằm, nằm cho chật hết chỗ mới hôi. Ho lao ho tồn không sợ lây ăn uống chung lộn nhau truyền bịnh cho nhau, không biết món nào nên ăn mùa nào, món nào không hạp mùa nào. Nhưng cái biết và không nên biết ấy nếu một gia-đình có một chị em rảnh rẻ thì lo gì là không có «hạnh phúc gia-đình».

Chúng ta cũng nên biết hết sức giúp cho chị em biết được những đều vệ-sanh thường thức đề tránh nhiều bịnh thường mắc cả. Đợi trình độ học thức của phụ-nữ ngày một khá lên, trong mỗi gia-đình có một tay chủ-quỷ rảnh thì chứng ấy ta mới tránh khỏi nhiều cái bịnh truyền nhiễm đáng tiếc thường xảy ra trong mùa nào được. Tôi lấy thí dụ: tại nhà thương người ta cho thuốc trừ bịnh «Lao» về nhà, người bịnh ấy không hiểu, cứ gần gủi người Lao hoài, mà ăn uống chung lộn cho truyền nhiễm có vi-trùng Lao hoài, rồi thuốc nào trừ cho tuyệt bịnh đặng. Chữa bịnh là một môn thuốc mà biết vệ-sanh đề ngăn ngừa bịnh trước, lại là một phương pháp hay hơn nữa. Đừng nói chi, nội cách nuôi con ấy, thử hỏi có chị em nào mà được rảnh rẻ đi? Hễ khóc lên là thọc vú trám miệng cho nó nín, cái hại ấy họ đâu có biết!

Ông Đốc-tơ còn nói nhiều, nhiều nữa nhưng trong một bài chúng tôi không thể kể lại hết được. Có dịp rồi đây chúng tôi sẽ có bài kế tiếp sau.

Khách ngoài chờ đợi, sợ mất ngày giờ ngài, chúng tôi xin kiếu ra về, sau những cái bắt tay thường lệ.

K. H. P. T.

VIỆT-NAM NGÂN-HÀNG

Công-ty hữu hạng vốn 250.000 đồng bạc

Sáng lập năm 1927

Hội quán: 54-56, đường Pellerin, Saigon

R. C. Saigon n 61

Dây thép: CREDITANA-SAIGON — Dây thép nói: SAIGON 21 326

Công-ty nhận tiền TIẾT KIỆM của bá tánh, tiền gởi sanh lời 3 ly rưỡi mỗi năm, sáu tháng tính một lần và nhập vô vốn mà sanh lời nữa. Tiền nầy muốn rút ra chừng nào cũng được.

Công-ty cho vay thế chưng về Quốc trái Đông-Pháp, về Quốc trái Crédit National và những phiếu các mà Chánh-phủ Đại Pháp hay là Đông-Pháp phát hành hay là chịu bảo chứng.

— Công ty cũng nhận lãnh ý ủ cho bạn hàng và lãnh tiền lời những vé quốc-trái và nhận dò số những phiếu nào có dự cuộc xổ số hằng tháng hay là hằng năm.

Bổn-hội có mua bên Pháp hộp Tiết-kiệm tốt đẹp bằng sắt rất kên, để cho bá tánh mượn dùng. Xin quí vị hãy đến hội-quán hay là viết thơ mà hỏi cách thức mượn hộp Tiết kiệm ấy.

(Về công chuyện khác xin hỏi thăm bổn Hội)

Tôn chỉ của bổn hội: LÀM VẺ VANG CHO XỨ SỞ MÌNH

BAN TRỊ SỰ DANH DỰ VÀ CỐ VẤN		BAN TRỊ-SỰ VÀ QUẢN LÝ	
Chánh hội trưởng:	HUỲNH ĐÌNH KHIÊM, (hay ngài đã từ lộc).	Chánh hội trưởng:	M. TRƯƠNG TẤN VỊ,
Phó hội trưởng:	M. TRẦN-TRINH TRẠCH, được bầu cử chiếu theo điều 24 trong điều lệ	Quản lý hành sự:	M. NGUYỄN-TẤN VẠN,
Hội viên:	Dr BIAILLE de LANGIBAUDIÈRE	Hội viên:	M. BÙI QUANG-CHI,
«	M. Denis LÊ PHÁT-AN	«	M. ĐẶNG-VĂN BẢN,
«	M. LƯU-VĂN-LANG,	«	M. J. B. NG.-TRUNG-VINH,
«	Dr TRẦN-VĂN ĐÔN	«	M. Alexis THÁI V. LÂN,
«	Dr TRẦN-NHƯ-LÂN,	Tổng-lý:	M. Paul LÊ VĂN-GÒNG
«	M. TRỊNH-ĐÌNH THẢO,		
«	NGUYỄN THANH LIÊM		

Lửa cháy đỏ trời

Bentre. — Còn không mấy ngày nữa, tại châu thành Cái-mơn sẽ có một cuộc lễ long-trọng để dựng bia kỷ-niệm nhà đại-văn-hào Trương-vĩnh-Ký, thì mà hôi tới ngày 5 Juillet nầy một trận hỏa-hoạn nổi lên rất dữ dội cháy tiêu hết trên 60 nóc nhà, hiện ra cái cảnh rất thương tâm thảm mục.

Lửa phát cháy hồi đó vừa mới đỏ đèn, trong giang nhà của một anh lao nông.

Nguyên-nhơn vì đốt đèn «măng-sông» mà gây nên.

Lửa phát lên lại gặp gió giúp sức nên cháy hết sức dữ dội. Ông cò Cái-mơn là M. Morvan dẫn mộ tốp lính phụ lực với dân làng vô chữa, nhưng hoài công. Nguy hơn hết là dưới rạch nước cạn khô, người tiếp cứu chỉ dùng gàu mo nang và gàu thiết thì làm sao mà cứu chữa cho đặng ngọn lửa càng phựt càng bốc lên cao.

Ông cò Morvan liệu thế không xong bèn đánh điện báo cho quan chủ-tỉnh hay và nhờ ngài phái lính thủ bộ đem máy bơm nước chữa lửa qua tiếp cứu.

Tức thì quan chánh và phó chủ-tỉnh, quan tòa, ông chủ sở mật thám, ông cò Esmond và hai mươi lính cùng với máy bơm nước nhắm Cái-mơn thẳng tới.

Bị con sông Hàm-luông nằm cản ngang nên khi các quan cùng máy bơm nước tới nơi thì đã trễ lắm rồi. Lửa cháy hết sức dữ dội hết nhà nầy chụp đến nhà kia, trên 2 tiếng đồng hồ. Khi hạ đặng ngọn lửa thì gần 10 giờ đêm.

Tính cả thảy 67 cái nhà bị cháy. Trong đó có 4 cái chành lúa, mỗi cái chứa gần 10 ngàn tạ, 10 cái nhà ngói, còn bao nhiêu thì toàn nhà lợp lá vách váng hay vách lá ở kế tiếp nhau.

Quan chủ tỉnh định mở cuộc lạc quyên để cứu giúp những người bị hỏa nạn.

Nuôi cháu bị cháu lấy trộm 1350 đồng

Sơn-tây. — Vì nhà nghèo Lê-văn-Hưng 22 tuổi, quán xã Tràng thôn, huyện Thạch-thất, phải lên ở với người mợ là bà Ng-thị-Ninh, tức ký Thành ngụ tại phố Hậu-bình.

Lấy tình mợ cháu, bà Ninh đối với Hưng vẫn có lòng tin. Hôm vừa đây nhân lúc mọi người sơ ý, Hưng bẻ khóa tủ lấy cắp 300$00, 2 đôi xuyến, 1 xâu chuỗi vàng trị giá 500$ rồi đi thẳng. Mãi tận buổi trưa không thấy tên Hưng về nhà mà xem tới tủ thì thấy khóa bị cạy, bà Ninh làm đơn trình Cẩm.

Sau khi ở sở Cẩm về xem xét lại thì bà mới hay ngoài những đồ vàng và số tiền 300p cậu cháu quý còn lấy mất một chiếc hộp trong đựng một xâu chuỗi vàng, 2 đôi vòng chạm, 1 đôi vòng trơn, giá tất cả 550p. Thế là vụ trộm nầy tổng cộng tới 1850p.

Bà Ninh đã bắt một tên đầy tớ cũ là Thông, nghi nó à đồng lõa với Hưng.

No 25

Hồng-bạch lợi-chứng-huờn

(Thuốc kiết)

Bịnh kiết là do ăn nhiều đồ nóng rầy, hoặc ăn ớt nhiều, hoặc uống rượu nhiều, hoặc hút thuốc phiện nhiều, nên phải bón nuất rồi sanh ra bịnh kiết; hoặc sông ra đàm, hoặc sông ra máu, bắt rặng tối ngày lấy làm khó chịu,

Hãy mau mau mua thứ thuốc nầy mà uống thì thấy hết liền. Hay lắm! Hay lắm.

Cứ gởi thơ cho nhà thuốc:

NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

47, rue de Canton, 47

CHOLON

Dầu Nhị-Thiên-Đường

Khắp trong thiên hạ đều dùng dầu Nhị-Thiên-Đường. Vì nó tốt, sức thuốc mạnh, có thể cứu người mau lẹ, không có thứ dầu nào sánh kịp, ấy là một thứ dầu chuyên trị bá chứng, công hiệu như thần.

Cựu-chiến-sĩ

Lễ 14 Juillet 1937

Cuộc xổ số Cựu-chiến-sĩ đặng may mắn.

Lâu nay kỳ xổ số nào của hội cũng xổ đúng ngày, không hề thất tín. Trước bữa xổ 15 ngày, khó kiếm giấy số mà mua.

Những giấy số Lục-tỉnh bán còn dư trả về, song ít lắm, để bán tại quan phủ

TRẦN-THÁI-NGUYÊN

Imprimerie de l'Union Saigon

PHÒNG COI MẠCH

NGUYỄN-VĂN-KHẢI

Lương-y bổn quốc trí sĩ

Médecin libre

GIỜ COI MẠCH:

Sớm mai.. de 7 h. à 10 h.

Chiều .. .. de 15 h. à 18 h.

30, Route provinciale 15 (Gần gare xe điện) GIADINH

CHƯ TÔN!

ai muốn ngăn ngừa cho thân

CHO KHỎI ĐAU

KHỎI LÀ

Khan cổ, đau dọc giọng, yếu tim, đau phổi

thì chỉ có ngậm THUỐC HƯỜN

VALDA

Hơi thở đã thông mà lại được khỏi lo cảm mạo thương hàng. Dầu có thở hít buổi bậm dơ dầy hay là có vật độc.

Thì cũng Khỏi lo đau

Còn có đau

Sổ mũi, Khan cổ, Khao tiếng, nóng lạnh cũng là ho thì cũng cứ dùng THUỐC

PASTILLES VALDA

ngậm thông hơi tốt lắm.

Mà phải nhớ mua thứ thuốc đó mới linh nghiệm

Coi cho kỹ trên nắp hộp có hiệu chữ

VALDA

MỚI THIỆT PHẢI

TRINH-THÁM — N° 48 — TIỂU-THUYẾT

Thảm-sử sáu chục vạn đồng bạc

Dịch giả SONG-BÌNH.

(Tiếp theo)

Ai-luật-quân quảo đầu quảo cổ mà nói rằng: tức mình thì thôi.. ta thấy kẻ trộm leo tường vào nhà mới đây, làm sao tìm kiếm nó không thấy, hoặc giả nó có phép ma chước quỷ, nó đã đào thoát đi đâu mất rồi; chúng-nhơn tức cười, mà nói rằng: ý giả Quý-khách mắc lờ sao chớ, làm sao báo tin sai lầm như vậy?

Ai-luật-quân có hơi mắc cở, bèn xin lỗi Lan-bá-tước rằng: Hạ-sĩ chịu nổi sai lầm, khi không tới làm rộn cả nhà mất ngủ, hôm nay liền ra một trò cười như hề, Hạ-sĩ không an dạ chút nào.

Lan-bá-tước nói: Các-hạ ngần ngại chi vậy, Bỉ-nhơn không dám phiền trách Các-hạ chút nào, bởi Các-hạ một vị Thái-úy đàng hoàng, có lẽ nào Các-hạ báo tin sai lầm như vậy, tức như trên đầu tường có giấu hai bàn chơn còn đó, thì đủ làm bằng cớ kẻ trộm leo tường vào nhà rồi, thế mà tìm kiếm kẻ trộm không ra, vẫn có một lẽ giải quyết, vì kẻ trộm nghe Các hạ kêu cửa phía trước, cho nên nó kiếm phương đào thoát trước đi, vậy thời Các-hạ có công đuổi kẻ trộm ra khỏ nhà, Bỉ-nhơn cám ơn nhiều lắm, bây giờ Các-hạ lại đề lời xin lỗi, Bỉ-nhơn lấy làm bợ ngợ lắm đa.

Ai-luật-quân nghe nói mừng thầm, chàng ngẫm nghĩ một mình mà nói: ta may gặp Bá-tước có độ lượng hòa nhả, nói ra sự êm đẹp như vầy, nếu gặp người khác lòng dạ hẹp hòi, bề nào cũng có sự gây gổ nhau không khỏi; Ai-luật-quân thầm nghĩ chỗ đó, bèn từ tạ Lan-bá-tước mà nói rằng: bây giờ trời đã khuya đêm, không dám phiền lòng Quý-tước tiếp chuyện mãi, sáng ngày Quý-tước rảnh việc, Hạ sĩ sẽ tới thọ giáo tiện hơn; nói rồi lấy ra một tấm danh-thiếp của chàng, liền trao tay cho Lan-bá-tước khi đó, lúc bây giờ nắm tay Bá-tước từ biệt, Ai-luật-quân dời bước ra đi.

Khi ra khỏi nhà Lan-bá-tước rồi, Ai-luật-quân đi vòng quanh về phía cửa sau của Bác-tước, vì có tên xa-phu đậu xe chờ đó, nên chàng tới kiếm xa-phu đề ngồi xe mà đi.

Vừa gặp xa-phu thì chàng nhảy lên xe ngồi, biểu xa-phu đánh xe về Paris lập tức, chàng ngồi trên xe ngẫm nghĩ, tưởng tới sự lỗi mình mà ăn năn rằng: ta báo tin trộm với Lan-bá-tước về lúc khuya đêm, thiệt một sự lỗ mãng hết sức, vì báo tin trộm mà trong nhà không có kẻ trộm, làm cho cả nhà Bá-tước chộn rộn thâu đêm, sự đáng dội mạo hiềm như thế kia, té ra người không biết cẩn thận, hồi nãy bọn gia-nhơn, (gia-nhơn của Lan-bá-tước, cười nhạo ta mờ mắt, ta lấy làm hổ thẹn trong lòng, khi không chác lấy trò cười, vì ta sơ ý mà nên nông nỗi; nghĩ vậy rồi chàng ngồi phát sững, xa-phu đã đánh xe tới trước cửa Cu-lạc-bộ rồi.

Cu-lạc-bộ ở tại Paris, vẫn một chỗ tụ hội của các người thượng lưu ở trong xã-hội, thường đêm họ đi xem hát, ai nấy cũng đem theo tiền bạc trong lưng, khi rã hát rồi thì tụ hội chỗ nầy, đặng tranh đấu về nghề cờ bạc.

(Còn nữa)

Imp. LỤC-TỈNH TÂN-VĂN

Gérant: LÂM-VĂN-NGỌ

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG-PHÁP

KỲ NHÌ NĂM 1937

900.000 đồng bạc chia ra làm năm bộ

mỗi vé là một đồng

BỘ NAM-KỲ (*bộ thứ nhứt*)
Từ số 000.000 đến số 089.999 và từ số 100.000 đến số 189.999
Xổ tại Hanoi ngày 5 tháng Août 1937

BỘ CAO-MIÊN (*bộ thứ nhì*)
Từ số 200.000 đến số 289.999 và từ số 300.000 đến số 389.999
Xổ tại Hanoi ngày 9 tháng Septembre 1937

BỘ BẮC-KỲ (*bộ thứ ba*)
Từ số 400.000 đến số 489.999 và từ số 500.000 đến số 589.999
Xổ tại Hanoi ngày 14 Octobre 1937

BỘ TRUNG-KỲ (*bộ thứ tư*)
Từ số 600.000 đến số 689.999 và từ số 700.000 đến số 789.999
Xổ tại Hanoi ngày 2 tháng Décembre 1937

BỘ AI-LAO (*bộ thứ năm*)
Từ số 800.000 đến số 889.999 và từ số 900.000 đến số 989.999
Xổ tại Hanoi ngày 6 tháng Janvier 1938

Mỗi bộ có 4.029 số trúng

1 số trúng	.. ..	4.000 đồng
8	—	1.000 —
60	—	100 —
360	—	50 —
3600	—	10 —

Có 5 lô lớn chung các vé trong 5 bộ đều dặng dự
Xổ tại Hanoi ngày 6 Janvier 1938

1 số trúng	.. ..	100.000 đồng
1	—	40.000 —
1	—	20.000 —
2	—	10.000 —

CHỈ MÃNG LO ẤP YÊU DUYÊN MỚI

Một người chồng vô nhơn-đạo đánh phụ tình xưa

Hôm đêm 8 rạng mặt 9 Juillet, vào 8 giờ sáng, lính tuần - thành ở bót Cholon có chở vào nhà thương Chợ-rẫy một thiếu-phụ bị đánh bầm mình bầm mẩy.

Cô thiếu-phụ vô-phước nầy tên là Lưu-thị Em 25 xuân xanh, có chồng tên là tên Cao-Khải, nhà ở Xóm-củi Cholon.

Gần đây Cao-Khải có trộm trao tình đổi ái với một cô Thiều - nữ Tư - Quế, người cùng xóm, và mảng lo ấp yêu duyên mới, mà quên Nhà quên cửa, quên cả tình xưa, nhị Em một chiếc thân nơi cô phòng tẻ lạnh, hết nằm rồi ngồi, hết ngồi rồi lại đứng, mỏi lòng trong đợi, hết giờ nầy tới giờ kia, hết ngày nầy tới ngày nọ mà người tình chung vẫn vắng bóng, bặt âm-hao.

Thôi một liều ba bẩy cũng liều, thị Em đánh bạo gan bước chơn tới nhà thị-Quế. — tình nương của người yêu mình — mà xin chút ít tiền để làm lộ phí, hầu có trở về quê quán xứ sở, sống ở cỏi đời uyệt-vọng, tâm gan bị dò xé nát.

Không ngờ, thị Em làm ngờ Cao-Khải còn nghĩ chút tình nghĩa mưa mà bố thí cho để về xứ sở, nào dè trái lại, không cho, không nghĩ gì hết, mà lại còn hiệp cùng tình-nương vây đánh thị Em đến bầm mình, xể mặt, một cách rả tàn nhẫn.

Và cũng may cho số phận mỏng-mảnh của thị-Em vào giờ ấy có lính tuần thành đi ngang qua thấy thế, bèn chạy vô can thiệp. bắt thằng chồng vô nhơn-đạo, con đờn bà lăng-dâm, và chở thị-Em vào nhà thương, không thôi thân mấy liễu của thị - Em không còn nữa...!

Lời rao mất bằng khoán

Ông Đỗ-Thiệp 63, người Triều-châu giấy số 50.897 cư ngụ tại số 24 đường Triều-châu (Cholon), chủ một miếng đất ghi trong bộ điền-sản của châu-thành Cholon số 337 « Cholon Marine » chung cả nhà phố cất trên ấy.

Xin cho công chúng, hay ông ấy làm mất cái bằng khoán « Cholon Marine » số 337 về cái bất động-sản kể trên.

Sự ấn hành nầy làm chiếu theo điều 365 sắc lịnh ngày 31 Juillet 1925.

Đăng lần thứ nhì

Giá : lúa, gạo, bắp

SAIGON, ngày 9 juillet 1937

GẠO

Chưa kể tiền thuế, bao lấy luôn
Mỗi tạ 60 ki-lô 700

Gạo số 1 25 °/. tấm.	4 40 tới 4 42
Gạo số 2 40 °/. tấm	4 15 tới 4 17
Gạo số 3 50 tới 55 °/. tấm.	4 00 tới 4 02
Gạo lứt 5 °/. lúa......	3 30 tới 3.32
Tấm số 1 và số 2 ...	3.60 tới 3.63
Tấm số 3	3 15 tới 3 17
Cám trắng............	2 23 tới 2 25
Cám lứt	0 85 tới 0.90

LÚA

Chở đến nhà máy Cholon
bao lấy luôn Mỗi tạ 68 ki-lô

Lúa xay gạo thương hạng	2.99 tới 3 02
Lúa xay gạo số 1,......	2 94 tới 2 98
Lúa số 2 40 °/. Nhựt-bổn	2.86 tới 2.96
Lúa số 2, 50 tới 55 °/. Java	2.72 tới 2.76
Lúa xấu.	2 47 tới 2 51

BẮP

Bán tại Cholon mỗi 100 kilos

BẮP	Đỏ	7$25 à 7$30	août-sept.
	Trắng	6.80	sept.-oct.

HEO mỗi trăm kilos lối . . . 25$00
GÒN lọc hột rồi, 100 kilos là 29.75

TIN TÀU TỚI

Ở Pháp lại

Le *Dairg* le 11 juillet vers 16h (C.R.)
Bernardin de St Pierre le 15 juillet (M.M.)
Le *Jean Laborde* le 18 juillet (M.M.)

Ở Bắc và Trung-Bắc về

Le *Claude Chappe* le 16 juillet (M.M.)
Le *Cap Tourane* le 16 juillet (C.R.)

Ở Trung-hoa và Nhựt-bổn về

Le *Président Doumer* le 16 juillet (M.M.)
Le *Min* le 19 juillet (M.M.)

Ở Singapore lại

Le *G. G. Merlin* le 17 juillet (S.A.M.I.)

TIN TÀU ĐI

Qua Pháp

Ango le 10 juillet à 14 h. (C.R.)
Le *Président Doumer* le 18 (M.M.)
Le *Min* 20 juillet (M.M.)
Le *Cap Tourane* le 20 juillet (C.R)

Ra Trong và Bắc-kỳ

Le *Claude Chappe* le 16 juillet (M.M.)
Le *Daing* le 15 juillet (R.C.)
Le *Bernardin de St Pierre* le 17 juillet (M.M.)

Qua Tàu và Nhựt-bổn

Le *Jean Laborde* le 20 juillet (M.M.)

Qua Singapore (via Poulo-Condore)

Le *G. G. Pasquier* le 12 juillet à 12 h. (S.A.M.I.)

Khánh thành đập Đáy

(Tiếp theo trương nhứt)

Có năm gần tới vụ gặt thì đồng điền bị ngập lụt, bao nhiêu hoa lợi đều chôn dưới lá nước đỏ, khiến dân làm vào cảnh chiêm khô mùa thối, thứ nhất là trong mấy hạt Ứng hòa, Hoài-đức (Hadong) Duy-tiên, Bình-lục (Hanam). Bởi vậy, nông dân hai tỉnh này ở vào nơi ruộng phẳng đất màu mà vẫn chịu nghèo khó. May mà tỉnh Hadong về kỹ nghệ được phồn thịnh nên dân cũng đỡ khổ.

Đứng trước mọi sự bất lợi về nghề nông của dân hai tỉnh nói trên, chính-phủ đã để ý cứu giúp cho dân bớt khổ.

Sau một thời kỳ nghiên cứu, các kỹ-sư chuyên-môn sở Công-chánh quyết định lợi dụng sông Đáy là con sông ở phía tây tỉnh Hadong để thêm nước cho nơi hạn hán, rút nước cho nơi úng thủy. Trên con sông Đáy, ở quảng phân tách hai tỉnh Đơ, Đoài, gần đường Hanoi—Sơn-tây, người ta bèn cho xây đập Đáy, bởi vì làm cho nước tiêu đi đều nhờ ở đó. Việc làm ấy bỏ thầu từ ngày 1er Août 1932, do quan cố Toàn-quyền P. Pasquier chuẩn y ký hợp đồng với hãng « Société d'Entreprise de Dragages et Travaux Publics. »

Công cuộc xây đập Đáy

Đập Đáp bề dài cộng 260 thước tây, có 7 cửa, mỗi cái dài 33m75, mở ra đóng vào tùy theo mực nước lên xuống.

Nguyên ở mỗi cửa người ta cho xây một cái bể bằng béton, gọi là « caisson culée », bên trong đặt phao (flotteur). Phía trên phao có một hàng móc sắt (griffe de fer) giữ cho nó khỏi bềnh lên. Ở mặt bể (caisson culée) có ghép ván (bois de clapets) để làm cửa đóng cho đập được kín, nước khỏi ô qua cửa đập. Những mảnh gỗ nầy vì là vật khải ngấm nước nên sự chọn lựa rất kỹ càng, sở Công - chính phải lấy gỗ sao tại Namkỳ và gỗ thông ở Dalat mới dùng được, lại phải xẻ từng mảnh đều nhau, cân xem trọng lượng, rồi sơn hai nước sơn tây (co-ltar) cho gỗ khỏi mục hay rán ra co vào.

Mỗi khi muốn đóng đập, người ta chỉ việc mở cửa « caisson culée » cho nước tràn vào, phao tự nhiên theo mực nước, nổi đội bẩn những móc sắt lên. Những móc sắt nầy tự khắc đẩy cửa (bois de clapets) mà đóng đập lại. Ở mỗi cửa lại có một chiếc trục điện (treuil électrique) phòng khi phao bị mắc không nổi lên được thì móc lên. Khi muốn mở đập, người ta đóng cửa « caisson culée » lại, phao không có nước rơi vào lòng « caisson culée » xuống tận đáy sông, cửa gỗ cũng tụt theo để nước tự do chảy bên trên. Lối mở ra đóng vào như thế gọi là « systeme-toilt » ở bên Thụy sĩ và Hoa - kỳ đã làm rồi. Còn bên Pháp mới có hai cái như đập sông Đáy, nhưng đều nhỏ hơn, là một cái ở Tours-Sur-Marne và một cái ở Nancy.

Bắt chước phương pháp làm các đập lớn ở Ấn-độ và Ai-cập (đập Hag-Hammadi), người ta còn cho nện cát ở dưới chân đập thành một đường lối dài tới 135 thước để nước thấm bớt, không sói mạnh làm hại đập. Theo lối nầy, đập Đáy sẽ lo thứ nhì trong thế - giới-au cái đập bên Đan-Mạch (Danemark.

Khởi công từ đầu tháng Novembre 1934 đến 1er Juin 1937 mới hoàn-thành, việc xây đập sông Đáy và các cầu cống phụ thuộc phải dùng cả thảy 60.000.000 thước khối béton cùng 25.000 thước khối đá và sỏi. Số kinh phí về việc nầy tới 1.451.588 đồng, lấy ở tiền công-thải.

Nhờ đập nầy mà rồi đây 50.000 mẫu tây ruộng sẽ có nước cày cấy được cả hai vụ, số thu hoạch sẽ gấp bội, vì con nhà nông sẽ tránh được sự hạn hán hay ngập lụt.

Cách lấy nước vào ruộng và làm tiêu đi

Lấy nước vào ruộng và làm tiêu đi đều trông ở một kinh chính (canal principal). Cái kinh nầy dài 76km 425, một đầu mối với sông Hồng-hà để làm nơi lấy nước từ quảng độ Trèm thuộc địa phận làng Đọng-ngạc (Hadong) đi qua hạt Hadong, Hanam, rồi đổ vào sông Đáy ở địa phận làng Lương-cổ. Ở đầu kinh về phía sông Hồng-hà có cửa lấy nước (ouvrage de prise d'eau), còn chỗ cửa kinh ở Lương-cổ thì đặt cửa tháo nước (ouvrage d'évacution). Kinh nầy cấp nước cho 5 ngành phụ là : La-khê (artère de La-khê), Vân - đình (artère de Vân-đình) thuộc phủ Ưng hòa và Phú-xuyên (artere de Phú-xuyên) thuộc huyện Phú - xuyên tỉnh Hadong. Còn 2 ngành phụ nữa thì một nửa ở Quảng - thừa (huyện Bình-lục) và một ở Duy-tiên (thuộc huyện Duy-tiên) tỉnh Hanam. Những ngành phụ nầy lại cấp nước cho những ngòi đào qua các làng để lấy nước vào ruộng hoặc tháo ra.

Mỗi khi ruộng bị cạn, sở Công-chánh cho mở cửa lấy nước của kinh chánh ở Trèm. Nước chảy tới Lương-cổ bị cửa chắn nước cản lại, phải ứ qua những ngành phụ rồi vào các ngòi mà cấp nước cho các ruộng. Còn những chỗ thấp bị úng-thủy, hay vì mưa nhiều đồng điền bị ngập nông dân chỉ việc tháo bỏ nước vào ngòi, chảy ra những ngành phụ rồi đổ cả vào sông Đáy. Khi ấy phải đóng cửa đập cho phía dưới từ đập tới cửa sông cạn nước để lấy nơi chứa nước ở các ngành sông tháo ra. Lúc đóng cửa đập, mực nước hai phía chinh nhau nhiều nhứt là 9 thước. Tuy nhiên, sở Công-chánh vẫn sợ nước ở chỗ phát nguyên sông Đáy đổ xuống nhiều quá, bị đập cản lại ứ lên mà gây nạn ngập lụt cho địa phận Sơn-tây, nên phải đắp thêm con đường quai nối đê Phùng với đê Cao-trè để giúp việc hộ thủy

Ngoài việc mở mang nguồn lợi cho dân hai tỉnh Hadong—Hanam, đập Đáy còn có công dụng giữ gìn vệ-sinh.

Nguyên con sông Tô-lịch là nơi mà bao nhiêu cống ngầm của thành phố Hanoi đều tống đổ rác bẩn ra, đến địa phận Hadong thì bị cắt cụt, nên để những hơi xú-uế bốc lên làm hại tới sự vệ-sinh của dân ở gần hai bên bờ sông. Nay nhờ có ngành sông phụ La - khê chảy ngang qua, sông Tô-lịch có nơi tống bỏ được rác bẩn, nước sẽ trở nên trong sạch và dễ lưu thông.

Theo lời kỹ-sư Trần-văn-Của thì sau khi nghiên cứu thêm, sở công chính lại thấy rõ ràng đập Đáy còn có thể giúp ích cho việc dẫn thủy nhập điền ở tỉnh Nam-định nên sở Công-chính phát một đoàn chuyên-môn về tỉnh Nam xem xét.

TỪ ÂU - MỸ SANG Á

Phường xiệc « ISAKO'S » bị tịch biên tại Chợ-lớn

Hẳn bạn đọc còn nhớ rõ cách đây không bao lâu, cái giàn của phường xiệc Isako's sập, trong lúc đang biểu diễn. Có một người đàn bà tên là Tống thị Nhan bị giàn đè gãy chơn.

Bà Nhan có cậy Trạng - sư nhờ luật-pháp can thiệp dùm sự rủi ro của bà.

Trạng-sư Trịnh-đình-Thảo sáng hôm qua, làm lý-đoán yêu cầu Tòa cho phép Trưởng-tòa đến tịch biên phường xiệc Isako's.

Tòa nhìn nhận lý - đoán ấy nên chiều lại, tức là 4 giờ hôm qua, Trưởng-tòa Cavillon đến nơi, cho chủ phường xiệc hay tự sự. nếu có 3 000p. đưa cho ông hay là đưa cho bà Tống-thị-Nhan thì êm việc, bằng trái lại, ông phải vưng lịnh luật-pháp mà tịch-biên tạm.

Ông chủ phường xiệc đã cho Trưởng-tòa biên 6 con voi, 17 con ngựa, 2 con cọp, 6 con sư tử, và 2 con gấu v. v...

Nay mai vụ nầy sẽ ra trước Tòa chúng tôi sẽ nói rõ lại.

Đấu giá nấu cơm

Ngày 19 Août 1937, đúng tám giờ tại trường học ở thành phố Cholon, có mở cuộc đấu giá để nấu cơm cho các học sanh ăn bữa trưa tại trường.

Năm 1937-1938, Hội nuôi bữa ăn trưa cho học sanh sẽ mở ra ở ba nơi.

Trường học Xã-tây Cholon
Trường học Xóm-củi.
Trường học Bình-tây.

Muốn coi điều-lệ thì do nơi phòng quan Thanh-tra các trường của thành phố Cholon tại trường học, đường Frédéric Drouhet.

Ban-trị-sự

Nghề trồng bắp về miền đất đỏ tỉnh Ba-ria

(Tiếp theo trương nhứt)

đất mới khai - thát tốn kém thật nhiều — tuy rằng bắp có phần xanh tốt đều — so với một mẫu đất thuộc sẵng-sàng thì sở tồn gần phân nửa: Đất mới vỡ : 47p.00 tới 50p.00; Đất thuộc sẵn từ 14p.00 đến 15p.00; Đất rẫy : 20p 00 tới 22p.00. Đó là tiền xuất vốn trước mỗi mẫu.

Qua lúc bắp có hột, phải giữ chim két ban ngày; và phải rằng giữ heo rừng, nhiếm ban đêm. Mỗi mẫu đất cần một người cho siêng chơn và ít ngủ mới giữ khám. Giữ cho cẩn thận như thế mướn một tháng tới 6p.00, cơm nước chủ phải bao chịu.

Đến khi bắp khô : bốn nhơn công có thể bẻ và hốt gom đóng một ngày rồi một mẫu đất; và phải tốn tiền xe chở chuyên, bưng hốt từ 5p.00 tới 6.p 00 — tùy theo chỗ xa hay gần,— công lột có phần rẻ 0p 20 mỗi ngày. Mà mỗi ngày một người lột đến nửa thiên, mà một mẫu đất, tín trung bình được bốn thiên bắp trái.

Tiền mướn lấy : từ 5 xu đến sáu xu một thùng hột, đó là bắp tốt; còn bắp vụn, nhỏ phải 8 xu hay một cắt mỗi thùng họ mới chịu. Là bởi : bắp càng nhỏ trái, càng lấy lâu đầy thùng. Lấy xong rồi phơi : phơi được bốn, hoặc năm nắng cho thiệt khô. mới bán được. Công phơi mỗi tạ bắp — 100 kilos — tốn lối 0$30 tiền thuê. Gặp những ngày mưa nắng bất thường phơi ra, hốt vô mệt cũng ngơ ngẩn.

Về khoản thâu : Tiếng chung là miền đất đỏ : song cũng có nơi bắp chịu lên xanh tốt, và có chỗ bắp đén, lên thấp, đỏ hực cả lá chơn. Nhưng đất xấu thuộc về số ít.

Đất tốt : 1 mẫu bẻ được ngoài bốn thiên bắp — một thiên có mười trăm — Đất xấu : sỏi và nê thấp : không tới ba thiên một thiên bắp đất tốt — nhứt là đất mới vỡ vài mùa đầu và đất rẫy mới — lấy được từ 16 thùng tới 18 thùng bắp hột. Còn mỗi thiên bắp đất xấu, trái nhỏ, vẩn, lấy độ 12 thùng hột : mà hột bắp lại nhỏ, cân nhẹ cân hơn.

Về nước phơi, hai chục thùng bắp mới lấy ra đem dang nắng cho thiệt khô khan sành sỏi, lường lại còn lối 17 hoặc 18 thùng. Vào bao : năm thùng rưỡi — thùng thiệt dầu lửa, dộng lắng tròn hông — đủ 100 kilos. Một trăm kilos, theo giá hồi nầy có thể bán được từ 6p.00 đến 6p.50 — bán cho bọn khách-trú làm trung gian mua đi bán lại, chớ ít khi bán được bằng giá, mà các báo nêu đã bằng ngày.

Theo số trung bình, định chắc một mẫu đất đỏ ở tỉnh Baria; chúng tôi : có 40 thùng bắp hột phơi khô kỹ lưỡng, và trong số huê-lợi đó, người địa-chủ phải tốn từ 45p.00 đến 60p.00 — đó là nói về mùa đầu đất vỡ và rẫy mới, tốn công nhiều — Làm đất trồng bắp, là nhờ làm nhiều mùa, đất thành thuộc mới thấy có lợi khá, chớ ngay vài mùa đầu thì chỉ cần thâu vốn đủ là may. Căn cứ vào các khoản xuất công, thu lợi; ta nhận thấy rõ người địa - chủ cũng chẳng lời gì. Song vì như « nuôi con chẳng tin tiền cơm » người làm đất — thay cho nhơn công thuê mướn — gia nhập công nhà : chồng, vợ, con cái vào công việc. Chừng rồi mùa thấy khá, mới có lòng ham muốn, nông chỉ mà lo mùa tới sang năm...

Nhưng dầu thế nào, bắp có giá : cũng là một sự đáng mừng cho dân chúng miền đất đỏ tỉnh Baria, các địa-chủ khai khẩn thêm rừng rú : các nhơn-công có công việc làm ăn, chúng tôi lại cũng được khỏe mắt nhìn vui vẻ những mẫu đất bắp mình-mông như đồng lúa.

HỒNG-THANH

HÃY NHỚ XEM

TRINH THÁM

Tiểu thuyết

Sự-tích rất lý-kỳ bí-mật
do SONG-BÌNH dịch thuật

Nhựt-trình 5

TIN VẮN

Khắp nước Mỹ đều có những hội phụ nữ. Giữa một công quán, người đàn bà *tưởng* mình như sống trong một cái nhà riêng mát mẻ, thường khi đẹp đẽ, lộng lẫy mà không phải bận tâm gì hết đến những công việc nội trợ và gia đình.

∴

Trong những thành phố lớn, nhiều hội quán có những phòng trang hoàng dành cho hội viên ở ngoại châu thành hay bạn hữu của hội viên.

∴

Nhà hội quán A. W. A. ở Nữu-ước, do bà Anne Morgan dựng lên, tính được 1.200 phòng.

∴

Trái lại với những hội quán của Nam-giới, đàn bà không được dự tới ở hội quán công cộng của phụ nữ, bạn gái có thể mời lại bất cứ ai.

∴

Cố nhiên là đàn ông không được vào biển bơi, buồng tập thể thao, hay những phòng riêng và trẻ con không có lẽ nào được đưa vào phòng tiếp khách.

∴

Thuốc hườn « Aspirine Usines du Rhône » chuyên trị các bịnh nhức đầu, long óc sổ mủi và đau nhức răng.

∴

Mấy người mà ít hay đau vặt không hay cảm mạo thương hàng, ít hay nhức đầu sổ mủi ; là họ nhờ có sắm sẵn một vẹ dầu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG để ở trong túi họ luôn, không khi nào ngớt

∴

Mùa nực các bạn thường mua nước chanh uống giải khát, nhưng những 1 cắt bạc một chai thì khi đắc quá.

∴

Vậy xin hiến các bạn đọc một cách làm lấy nước chanh :

Các bạn lựa lấy bốn trái chanh thật tốt, cắt mỗi trái làm ba « để nguyên cả rổ » ngâm với một ít nước lả trong 12 tiếng đồng hồ rồi đem ra lọc lấy nước trong.

∴

Xong cân 4 grs bicarbonate de soude ngâm cho tan ra và 4 grs acide tartique hay acide citr que bỏ vào đậy nút lại ngay.

∴

Khi uống các bạn mở nút, nước chanh trào bọt ra cũng như nước chanh mà các bạn mua ở ngoài chợ.

∴

Uống mỗi ngày một hườn Aspirine Usines du Rhône, ấy là biết lo xa vậy bởi vì thuốc nầy làm cho ta khỏi nhức đầu.

∴

Sẵn đây tôi xin hiến các bạn một cách bắt muỗi rất giản dị. Vẽ một vòng tròn lên trên vách, tối đến muỗi kéo nhau hàng đàng hàng lủ vào cả trong cái vòng mà đậu như bị giam vậy.

∴

Cách làm : Bắt lấy một con ảnh-ương rõ to, lấy độ nửa thoi mực ta bỏ vào miệng nó, lấy chỉ may lại.

∴

Xong đào một cái lỗ sâu chừng một thước bỏ ảnh ương xuống đó lấp đất lại.

∴

Chôn như thế độ một đêm, lấy thoi mực ở miệng nó ra, mài rõ đặc, rồi lấy mực đó khoanh một cái vòng tròn ở vách, tối đến muỗi cứ kéo nhau vào đậu cả trong vòng đó, sáng mai ngậm nước phun vào trong vòng thì muỗi kéo nhau bay đi tối lại kéo vào.

Sau khi làm lụng về trí thức hay là thân thể cả ngày mệt nhọc thì thấy nhứt đầu khó chịu

Muốn cho được tỉnh minh lại hãy uống một hườn hay là hai hườn Aspirine Usines du Rhône

∴

Đôi khi các bạn ở nhà quê mà muốn cắt một miếng kiến để dùng vừa theo ý muốn của mình nhưng không tiện có dao cắt kiến có hột kim cương (diamant.)

∴

Vậy xin mách cách bạn 1 cách dản-dị, ở trường hợp nào hoặc ở nơi làm cũng tiện.

∴

Các bạn tìm lấy một cục sỏi to (caillou) đậy ra đem miếng nào có đầu nhọn thì dùng.

∴

Lấy cây thước để vào kiến minh định cắt cầm cục sỏi cho chắc, gạch một cái vào kiến. Phải gạch cho có ý đừng đè mạnh quá mà bể kiến.

∴

Gạch xong, xem kiếm đã có dấu rồi, bạn để lên cái thước dẹp, lấy bàn tay ấn khẽ xuống sẽ được như ý ngay.

∴

Nhiều khi nó cũng bị sai mạch nhưng tưởng dùng tạm được cũng còn hơn là chịu bó tay.

∴

Dầu NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG là một thứ dầu bá chứng, trị bịnh như thần ; nhứt là bịnh cảm mạo tứ thời ; hoặc là nhức đầu đau bụng hoặc xây xẩm mặt mày ; hoặc tức rang nơi ngực, trong uống ngoài thoa, hết trong chớp mắt

Lời rao mất bằng khoán

Người ký tên dưới đây là Thái-văn - Ngan dit Thai - hong - Ngan Thơ-ký sở lý-tài của Địa-phương Saigon-Cholon, ở tại Cholon đường Cây-Mai số 175.

Chủ những bất - động - sản kể như sau :

1· Một miếng thổ không có cất nhà hình bốn góc tọa lạc tại Cholon-ville đường Renault, bề rộng đặng 10 cao 69 sào, số họa-đồ 80, tờ thứ tư, hộ thứ bảy và ghi theo bộ điền - sản Cholon « Cholon-Logom » số hiệu 50, feuillet 50, vol. 1.

2· Một miếng thổ không có cất nhà hình bốn góc tọa lạc tại Cholon-ville, bề rộng 2 cao, 64 sào, số họa - đồ 84, tờ thứ tư, hộ thứ bảy, và ghi theo bộ điền - sản Cholon « Cholon-Logom » số hiệu 15, feuillet 15, vol. 1.

Xin cho công - chúng hay rằng : ông ấy đã làm mất bằng khoán số 50 và 15 về « Cholon-Logom » đã kể trên đó.

Sự ấn - hành nầy làm chiếu theo điều 365, sắc lịnh ngày 21 Juil. 1925 đặng xin tòa tuyên-án hủy bỏ đồ quạp quản-thủ điền - sản Cholon phát cho bản sao về những bằng khoán số 50 và 15.

Lời rao như thế đó dăng kỳ thứ nhứt

Đăng lần thứ nhì

Muốn làm đèn Néon

(thứ dùng nơi rạp hát Bóng và những hiệu buôn lớn)

về quảng-cáo
bản hiệu
ở trong phòng
và các đám hội

do nơi hãng

STANDARD NÉON LIGHT

95 bis rue Lagrandière
Téléphone: 20425 -:- SAIGON
Dùng toàn đồ Huê-kỳ — Có bảo kiết

Đã làm cho
Poinsard et Veyret
Albert Portail
Pharmacie de Dakao